

GIPUZKOAKO GARRAIOAREN LURRALDE AGINTARITZAREN BARRUAN DAUDEN GIPUZKOAKO ADMINISTRAZIOEN EREMUAN BIDAIARIEN ERREPIDE BIDEZKO GARRAIO-ZERBITZU PUBLIKO ERREGULARRAK HARMONIZATZEKO ERREGELAMENDUA.

ZIOEN AZALPENA

- I. Gipuzkoako Lurralde Historikoko garraio publiko kolektibo kolektiboan tarifa-sistema bateratua ezartzeko Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorrak, Gipuzkoako Foru Aldundiak, Donostia, Irun eta Errenteriako udalek, Eusko Trenbideak - Ferrocarriles Vascos, SAK, RENFE-Operadora enpresa-erakunde publikoak eta Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintzak 2012ko otsailaren 20an sinatutako lankidetzarako protokolo orokorrean, Gipuzkoan garraio publiko kolektiboan tarifa-sistema bateratua ezartzea sustatzeko lankidetzarako esparru orokorra ezarri zen.

2013ko martxoaren 4an, Gipuzkoako lurraldeko tarifa-sistema bateratua ezarri zen, eta horretarako abiapuntua txartel bakarraren eredia eta oinarri teknologikoa izan ziren, Gipuzkoako Foru Aldundiak LURRALDEBUS marka erabilia arrakastaz garaturik.

Tarifa-sistema bateratua MUGI txartelaren inguruan eratuta dago; txartelari esker, titularrak bidaiatu dezake sistemari atxikitako edozein garraio-eragilerek, partekatua den zonakapen baten arabera, tarifa bateratuak, talde berezi bateratuak eta hobaria duten garraio-aldaketak ahalbidetzeko politikak erabilia.

Gaur egun, tarifa-sistema bateratuari atxikita daude Gipuzkoako Foru Aldundiaren emakida duten garraio-eragileak, LURRALDEBUS markaren barruan elkartuta, Donostia, Irun, Errenteria, Eibar, Arrasate, Zarautz eta Hernani udalerrietako hiri-barneko autobusak eta Eusko Trenbideak-Ferrocarriles Vascos, SA, eta, horiez gain, RENFE trenbideko garraio-eragilea eta Oiartzungo hiri-barneko autobusa. Azken bi hauetan, erabiltzaileek tarifa-sistema bateratua erabil dezakete garraio-zerbitzua erabiltzeko ordainketa-baliabide moduan.

Tarifa bateratuaren bidez lortu nahi diren helburuak honako hauek dira: Gipuzkoako garraio publiko kolektiboa erabiltzaile guztientzat erakargarriagoa den sistema bihurtzea, erraz ulertzeko moduko eta erabiltzaileek onartutako printzipioetan oinarritutako tarifa-sistema bat ezartzea, eta garraio publiko kolektiboaren sistema sare bateratu moduan hautematea, horren guztiaren xede nagusia delarik iraunkorragoa den eta ibilgailu pribatuaren mendekotasun txikiagoa duen mugikortasuna sustatzea.

- II. Tarifa-sistema bateratuaren ondorioa den garraio publikoaren ingurune berria aztertuta, egiaztatu ahal izan dugu beharrezkoa dela zerbitzua arautzen duten arauak onartu eta egokitu edo aldatzea, gipuzkoarrek eskubide eta betebeharrak izan ditzaten, garraioaren eskumena duen titularra edo zerbitzua ematen

duena edozein dela ere. Halaber, garraio-eragile guztiek arau-esparru bakar baten barruan emango dute zerbitzua. Partekatutako arau-esparru horrek garraio-eragileak diren enpresen betebeharrak ezarriko ditu, eta orain arte araudirik ez zegoelako edo izatezko hipotesi batzuk ez aurreikusteagatik zeuden hutsuneak konpondu egingo ditu, eta zerbitzua emateko orduan behar den segurtasun juridikoa emango die aipatutako eragileei.

Erregelamendu hau oinarrituta dago Gipuzkoako Lurralde Historikoko garraio publiko kolektiboan tarifa-sistema bateratua ezartzeko Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzako kontsurtziokideak diren erakundeek sinatutako lankidetzaren hitzarmenetan; bertan, berariaz xedatzen da erakunde horiek konpromisoa hartzen dutela Gipuzkoako Lurralde Historikoko bidaiarien garraio publikoko zerbitzua arautzen duen araudia harmonizatzeko egokiak diren jarduerak hasteko.

Erregelamendu honen xedea da Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzaren barruan dauden Gipuzkoako administrazioen titulartasunekoak diren bidaiarien errepide bidezko erabilera orokorreko garraio-zerbitzu publiko erregularraren ematea era bateratu eta homogineoan arautzea.

Erregelamendu hau ezargarria izango zaie garraio publikoko zerbitzua erabiltzen duten erabiltzaileei eta zerbitzu hori ematen duten garraio-eragileei.

- III. Garraio publikoaren jarduera herritarren zerbitzura bideratuta egon behar da, zerbitzu erregular, maiztasunezkoa, puntuala, azkarra, autobus-aldaketa ahalbidetzen duena, eroso eta segurua eskaintzea lortzeko, informazioa formatu egokietan eskaintzen duena, guztientzako diseinuaren printzipioak markatutako arauari jarraituz, eta zerbitzuaren egoera zehatzen arabera egokiena dena.

Gipuzkoako gizartearen bilakaeraren ondorioz, eskakizun berriak sortu dira garraio publikoko zerbitzuan: irisgarritasun unibertsalari eta mugikortasun murriztuari lotutakoak, haur-kotxe eta -aulkiak sartzeko modua antolatzekeo beharra, bizikletak edo etxekeo animaliak sartzeko aukera, biztanle-dentsitate txikiari edo eskaera-maila baxuari erantzuna emateko zerbitzuak, bakar batzuk adieraztearren. Eskaera horiei erantzuna eman nahi diegu Erregelamendu honetako artikuluen bidez, zerbitzuaren titularrak diren administrazioek apustu argi bat eginda, pertsona guztiek garraio publikoa erabiltzea ahalbidetzen duen zerbitzu unibertsala sustatzeko, denok ibilgailu pribatua erabili behar izan gabe dugun mugikortasunerako eskubidea erabiliz.

Mugikortasuna oinarritzko eskubidea da herritar guztientzat, eta zerbitzua edozein pertsonarentzat irisgarria, ingurune abegitsuan eskainia eta guztientzat seguru eta eroso izateak eragina du gizarte osoaren bizi-kalitatean. Diseinu unibertsala onuragarria da adin guztietako eta gaitasun guztietako pertsona guztientzat.

Erregelamendu honen xedea da garraio-zerbitzua edozein pertsonarentzat irisgarria izango dela bermatzea, pertsonen mugikortasun-arazoak, zentzumen-komunikaziorako arazoak, pertzepzio-arazoak zein dibertsitate kognitibo edo mentaleko arazoak izan edo ez.

Garraio publikoaren bidez mugikortasun irisgarria bermatzeko oinarria bidaiarien mugikortasun-kateko espazio eta une bakoitzean ezartzen diren irisgarritasun unibertsalerako baldintzak eta zehaztasunak lortu eta betetzea da, eta kate hori honela eratuta dago: azpiegitura edo instalazio finkoak (adibidez, geltokiak edo markesinak), ibilgailuak, bien arteko lotura, informazio-, seinaleztapen- eta orientazio-sistemak, eta, azkenik, berez zerbitzua dena ematea.

- IV. Erregelamendua, bestalde, honela egituratuta dago: Atariko Titulua eta bost titulu gehiago, bi xedapen gehigarri, xedapen iragankor bat, xedapen indargabetzaile bat eta bi azken xedapen.
- V. Erregelamenduan berariaz jaso nahi izan dugu irisgarritasun unibertsalari buruzko berariazko titulu bat, I. Titulua, hain zuzen ere, eta bertan bereizi egin dira irisgarritasun unibertsalaren eta mugikortasun murriztuaren kontzeptuak.

Ildo horretan, erregelamenduan xedatzen da garraio-zerbitzu publikoaren titularrak diren administrazioek eskura dituzten tresna guztiak erabili behar dituztela pertsonen irisgarritasuna eta mugikortasuna bermatzeko, eta, horrela, pertsona guztiek, eta bereziki mugikortasun murriztua, komunikatzeko zailtasuna edo bestelako muga psikiko edo sentsoriala dutenek, aldi baterako edo behin betiko izan, garraio-zerbitzua erabili eta gozatu ahal izango dutela bermatzeko. Irisgarritasuna funtsezko eta ezinbesteko elementua da desgaitasuna duten pertsonen eskubideak erabat eraginkorrak izan daitezen.

Egungo gizartean, bizi-itxaropena handituz doa etengabe, eta hala, pertsona ugari istripu edo gaixotasunen ondorioz murriztua dute mugitzeko eta komunikatzeko gaitasuna, eta halaber, pertsona ugari, egoeraren arabera, mugikortasun mugatua dute. Gizartea bera da garraioan irisgarritasun-baldintzen hobekuntza eskatzen duena, horrek pertsona horien eta, oro har, gizartearen bizi-kalitate hobea ekarriko baitu.

8. artikuluan, erabiltzaileen bizitzan norberaren egoera iraunkorraren edo behin-behinekoaren arabera mugikortasun murriztuko pertsonatzat hartzen diren pertsona multzoen zerrenda bat jaso dugu. Artikuluaren barruan, desgaitasunaren legezko definizioa gaindituta, oro har, inguruabar pertsonalak direla kausa beren burua edo hirugarrenak arriskuan jarri gabe zutik bidaiatu ezin duten pertsonak sartu dira, eta lehentasunerako araubide argia ezarri da erreserbatutako espazio eta eserleketan. Halaber, ibilgailuetan sartzeko lehentasun-araubidea ezarri da, eta, hala, erabiltzaileen zein gidarien arau-hauste bezala tipifikatu da mugikortasun murriztua duten pertsonen erreserbatutako plaza horiek okupatzen ez uztea.

Ildo berean, aurretiazko erreserbarako araubide bat ezarri da ibilbide luzeko bidaietan, aulki gurgildunean lekualdatu behar diren pertsonentzat, eta, hala, zerbitzuaren titularra den administrazioak ordezkotako garraioa bermatzeko dio erabiltzaileari, aurretiazko erreserba egin eta gero, erreserbatutako plaza edo espazioaren eskaerari garraio-enpresa eragileak erantzun ezin dihonean.

Zerbitzuaren titularrak diren administrazioek, mugikortasun murriztua duten pertsonak gastu gehigarria izaten dutela jakinda –zenbaitetan lagunduta bidaiatu behar baitute–, berariazko tarifa-araubide bat ezarri dute, itsuen eta aulki gurpildunean lekualdatzen diren pertsonen laguntzaileentzat, eta, hala, doan bidaiatu ahal izango dute. Ekintza positibozko neurri horren bidez, garraio publikora bakarrik iristeko autonomiarik ez duten pertsonen desabantaila ekonomikoak konpentsatu nahi dira.

Erregelamenduan arabera, zerbitzuaren titularrak diren administrazioek sustatuko dute garraio-enpresa eragileek erabiltzaileei zuzentzen dieten informazioa formatu egokietan eskaintzea, pertsona guztientzat irisgarri eta ulertterazak izan daitezen, irisgarritasun kognitiboaren ildoei jarraituz. Halaber, arreta-zerbitzuetan eta web orrialdeetan, komunikaziorako laguntzak eta zerbitzu osagarriak ematea sustatuko du, hala nola, sistema handigarriak eta hautabidezkoak, ahoz eta zeinu-hizkuntzaz komunikatzeko sistema laguntzaileak, ukimen-komunikazioko sistemak eta beste gailu batzuk, pertsona guztiei komunikazioa ahalbidetzeko, eta dena pixkanaka-pixkanaka, gaiaren konplexutasuna kontuan hartuta.

Azkenik, aurreikuspen bat sartu da, alegia, zerbitzuaren titularrak diren administrazioek autobusetako eta, hala badagokio, geltokietako gailu akustikoak aktibatzekeo beharrezkoak diren urrutiko aginteen banaketa sustatzea, hala eskatzen duten pertsonen artean.

II. Tituluan, garraio-zerbitzua erabiltzean bidaiariek dituzten eskubide eta betebeharrak buruzkoan, erabiltzaileen interes askotarikoak kontuan hartu nahi izan dira, bizitza pertsonal eta profesionalaren beharrei erantzun ahal izateko.

Gipuzkoako errealitate soziolinguistikoarekin bat, erabiltzaileen hizkuntz eskubideak ere kontuan hartu dira, Euskal Autonomia Erkidegoko hizkuntza ofizialen erabilerari dagokionean, eta eskubide horiek bermatu egin behar dituzte bai zerbitzuaren titularrak diren administrazioek, bai garraio-enpresa eragileek.

Erregelamenduaren bidez, haur txikiak dituzten familien betebeharrak erantzun nahi zaie, familia-bizitza eta bizitza profesionala bateratzeko zailtasun handiak dituztenean. Era horretan, ahalbidetu egin da heldu batek 5 urtetik beherako 4 adingaberekin batera bidaiatzea eta adin horretatik aurrerako haurrek bakarrik bidaiatu ahal izatea, guraso edo tutoreek horretarako baimena ematen badiete. Nolanahi ere, ohiz kanpoko edozein egoera edo adingabeenganako arretarik eza hautemanez gero, gidariek horretarako gaitutako mekanismoak erabili ahal izango dituzte. Neurri horien bidez, familia eta lanbidea bateratzeko erraztasunak eman nahi dira eta, halaber, udalerrri txikietan orokorra den jardun bat islatzea, izan ere, bertan, hiri-barneko garraioa ikastetxeetara joateko ohiko bitartekoa da.

Garraio iraunkorra eta modu-artekotasuna sustatzeko xedez, bizikletak eramaten dituzten pertsonak sartu ahal izango dira dituzten ezaugarrien arabera hala ahalbidetzen duten ibilgailuetan, zerbitzuaren egoera kontuan hartuta, eta lurraldeko goi-eremuetako linea eta geltokietan. Hala eta guztiz ere, herritarrei aldeztu iragarrita, zerbitzuaren titularrak den administrazioak mugak jarri ahal izango ditu, egun jakin batzuetan edo ekitaldi jakinak daudenean.

Ildo horretan, halaber, tolestutako bizikletak eskuko fardel edo ekipajetzat hartuko dira, ondorio guztietarako.

Erabiltzaileak izan daitezkeen pertsonen dibertsitatea errespetatzeko, eta Europako gainerako herrialdeetan zein Estatuko beste hiri batzuetan dauden azken joerekin bat, baimendu ahal izango da etxeko animaliek lagunduta doazen pertsonen bidaiatzea. Maskota-kopurua, eta bereziki txakur-kopurua, etengabe eta biztanleriaren adina igotzearekin batera handitzen ari dela jakitun izanik, garraio-zerbitzuaren titularrak diren administrazioek txakur eta katuak eramatea baimentzeko apustua egin dute, eta kasu zehatz batzuetan, tamaina txikiko beste animalien bat ere bai.

Hala eta guztiz ere, hainbat baldintza ezarri dira etxeko animaliak garraiatzeko, gainerako erabiltzaileen konfort- eta erosotasun-baldintzak errespetatu eta animalien ardua dutenek erantzun dezaten animaliek sor ditzaketen kalte edo bestelako gorabeheren aurrean.

Zerbitzua normaltasunez emateko orduan, erabiltzaileen interes kontrajarriek zailtasunak edo haserrealdiak sor ditzaketela jakinda, erregelamenduaren bidez gidarien irudia nabarmendu nahi izan da, eta, hala, gidariaren irizpidea izango da nagusitzen dena erabiltzaileen artean edo erabiltzaileen eta garraio-enpresa eragileetako langileen artean desadostasunak gertatuz gero.

III. Tituluan, garraio-enpresa eragileen betebeharrak jaso dira. Berriro ere pertsona guztien irisgarritasuna bermatzeko helburuaz, erregelamenduaren bidez ezarri da zerbitzua emateari buruzko informazio guztiak modu irisgarrian eskaintzeko betebeharra; hala ere, betebehar hori arian-arian beteko da, gaiaren konplexutasun teknikoa kontuan hartuta.

IV. Tituluan, garraio-tituluari buruzkoan, Gipuzkoan 2013ko martxoaren 4an ezarri ziren tarifa bateratuen ondorioa den egoera berriari erantzuna emateko, txartela sartu da tarifa-sistema bateratuko tituluen barruan, eta tarifa-izaerako aparteko errekaru bat sortzea aurreikusi da. Txartel pertsonalizatuak behar bezala ez erabiltzeagatik jarriko diren zigorren araubidea ezarri da, eta berariaz bidaltzen da Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzak onartu eta 2014ko apirilaren 4ko Gipuzkoako Aldizkari Ofizialean argitaratu ziren Gipuzkoako Lurralde Historikoan Tarifa Sistema Bateratua kontratatuzko eta erabiltzeko Baldintza Orokorretara.

V. Tituluan, erregelamendu honetan zehaztutako betebeharrak ez betetzeagatik ezarriko den zehapen-araubidea aurreikusten da.

Amaitzeko, erregelamenduan, Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzaren barruan jarraipen-batzorde bat sortzea erabaki da, honela osatuta egongo dena: kontsortzioko kide diren administrazioen ordezkariak, garraio-enpresen ordezkariak, eta mugikortasuna mugatua duten edo bestelako mugaketa psikiko edo sentSORIALA duten pertsonen alde lan egiten duten elkarten ordezkariak. Kontsulta-izaera izango duen batzorde horrek erregelamendu hau bete eta garatuko dela zainduko du, eta, egokia bada, Gipuzkoako gizartearen eskakizunei behar bezala erantzun ahal izateko testuak behar dituen aldaketak proposatuko ditu.

Erregelamendu hau idazteko prozesuan, zuzenean eraginda dauden taldeek parte hartu dute.

ATARIKO TITULUA

1. artikulua. *Erregelamenduaren xedea eta erregelamendua ezartzeko eremua*

Erregelamendu honen xedea da Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzaren barruan dauden Gipuzkoako administrazioen titulartasunekoak diren bidaiarien errepide bidezko erabilera orokorreko garraio-zerbitzu publiko erregularraren ematea era bateratu eta homogeneousan arautzea.

Erregelamendu hau ezargarria izango zaie adierazitako garraio publikoko zerbitzua erabiltzen dituzten pertsoneri eta zerbitzu hori ematen duten garraio-enpresa eragileei.

2. artikulua. *Zerbitzuaren izaera publikoa*

Bidaiarien garraio-zerbitzua izaera publikokoa da, eta, hortaz, garraioa erabiltzeko eskubidea izango dute hala nahi duten pertsona guztiek, erregelamendu honetan eta errepideko bidaiarien garraioari buruz indarrean dagoen legeria ezargarrian erabiltzaileentzat jasotako baldintzak eta betebeharrak muga bakarrak direla.

Garraio-zerbitzuaren titularra den administrazioak eskura dituen tresna guztiak erabiliko ditu pixkanaka-pixkanaka pertsona guztien irisgarritasun eta mugikortasuna bermatzeko.

3. artikulua. *Definizioak*

Hona hemen kontzeptu batzuen definizioa, erregelamendu honen eraginetarako:

Bidaiaria: Erregelamendu honetan arautzen den garraio-zerbitzu publikoaren erabiltzaile guztiak. Pertsona bat definizio honen barruan sartuko da aldez aurretik tiketa erosten duen unetik edo zerbitzuaren titularra den administrazio publikoak finkatutako geltokiren batean zerbitzuaren erabilera eskatzen ari den unetik, lekualdatzen ari denean eta aipatutako administrazioak ere finkatutako beste geltoki batean ibilgailu horretatik jaitsi arte.

Adingabea: bost urtetik beherako bidaiaria.

Bidaiarien errepide bidezko erabilera orokorreko garraio-zerbitzu publiko erregularra: garraio publiko erregularrak, iraunkorrak edo aldi baterakoak, eta erabilera orokorrekoak honako hauek dira: administrazio publiko eskudun batek ezarritakoak diren eta eskaera orokorrari erantzutera zuzentzen direnak, errepideetan ibiltzen diren ibilgailuen bitartez. Zerbitzu horiek eskaerari egokitutako garraio-zerbitzu moduan konfiguratuta egon daitezke, edo ez.

Ibilbide luzeko zerbitzua: zerbitzu publikoko linea, III. mailako autokarren bidez ematen dena; autokar horiek egokituta daude bidaiariak eserita garraiatzeko, eta ez dituzte inolaz ere zutik doazen bidaiariak garraiatzen. Ibilgailu horiek

maletategia izango dute, fardelak eta ekipajea, haur-kotxe eta -aulkiak, bizikletak eta etxeko animaliak garraiatzeko.

Ibilgailua: Errepide bidezko pertsonen garraio kolektiborako garraibide homologatua. Hau da: autokar edo autobusa, minibus edo mikrobusa eta taxibusa.

Geltokia: administrazio publiko eskudunak bide publikoan egokitutako espazioa, garraio publikoko ibilgailuak geratzeko eta bidaiariek itxaroteko; bertan, halaber, bidaiariak ibilgailuetara igo eta bertatik jaisten dira.

Geltokiak bere eginkizuna betetzeko beharrezkoak diren elementu guztiak ditu, administrazio publiko eskudunak emandako ezaugarri berezien arabera: markesina, informatzeko elementuak, eserlekuak, etab.

Bizikleta: bi gurpildun zikloa, gainean doan pertsonak pedalen bidez sortutako muskulu-energiak bakarrik edo bereziki bultzatuta mugitzen dena.

Irisgarritasun unibertsala: Ingurune, prozesu, ondasun, produktu eta zerbitzuek zein objektu, tresna, lanabes eta gailuek bete behar duten baldintza da, pertsona guztiek segurtasun- eta erosotasun-baldintzetan eta ahalik eta modu autonomoen eta naturalenean horiek ulertu, erabili eta eskuratu ahal izateko. Berekin du "diseinu unibertsalaren edo pertsona guztientzako diseinuaren" estrategia, eta ulertu behar da egin behar diren zentzuzko doikuntzak egingo direla.

Garraio kolektiboko sistemek irisgarritasun unibertsalaren diseinu-jarraibideak bete behar dituzte, erabiltzaile izan daitekeen edozein pertsonari egokia den zerbitzua eskaini ahal izateko, giza aniztasuna eta horren arabera eskakizunak kontuan hartuta; eskakizun horiek, hain zuzen ere, garraio modu bakoitzeko diseinu irisgarritako zehaztasun tekniko multzo batean eta horien arteko elkarrekintzan gorpuzten dira.

Mugikortasun murriztua duten pertsonak: aulki gurpildunetan lekualdatzen diren pertsonak dira, eta, oro har, inguruabar pertsonalak direla kausa beren burua edo hirugarrenak arriskuan jarri gabe zutik bidaiatu ezin duten pertsonak.

Plataforma: autobusean gainerako espazioak baino gardenagoa dena; bertara, zuzenean iristen da kanpotik, eta eusteko elementuak edota eserleku bereziak ditu, aulki gurpildunetan lekualdatzen diren edo mugikortasun murriztua duten gainerako pertsonak, haur-kotxe eta -aulkiak, eta fardel jakin batzuk garraiatzeko.

4. artikulua. *Zerbitzuaren eskumena, antolakuntza eta ustiapena*

Bidaiarien errepide bidezko erabilera orokorreko garraio-zerbitzu publiko erregular bakoitzean eskumena duen administrazio publikoa da zerbitzua ezartzen duena, eta, halaber, horren titularra da, bidaiarien errepide bidezko garraioari buruz indarrean dagoen eta Euskal Autonomia Erkidegoan zein, hedaduraz, Gipuzkoako Lurralde Historikoan ezargarria den araudiaren arabera.

Administrazio publiko horrek erabilera orokorreko garraio publiko erregularreko zerbitzua antolatu eta planifikatuko du, bai linea, ibilbide, geltoki eta ordutegi dagokienez, bai bere eskumenekoa den garraio horrekin zerikusia duten alderdiei

dagokienez, eta halaber, berariaz pertsona guztien irisgarritasun unibertsala bermatzen duten sistema eta elementu guztiei dagokienez, hala nola: inklinatzeko sistemak, arrapalak, plataforma jasotzaileak eta txirrin egokituak.

Administrazio publiko horrek, era berean, zerbitzua kudeatzeko modalitatea definituko du, eta, antolamendu juridikoan aurreikusitakoa betez, garraio-zerbitzu publikoa ustiatu eta bidaiariei eskainiko dien erakunde eragilea hautatuko du.

I. TITULUA. IRISGARRITASUN UNIBERTSALA

5. artikulua. *Esparru juridiko arautzailea*

Garraio-enpresa eragilea behartuta egongo da ezargarria den indarreko legerian, eta, nolana ere, emakida-tituluan edo zerbitzuaren ustiapena egiteko emandako agirian jasota dagoen garraio publikoetako irisgarritasun unibertsalari buruzko araudia betetzera.

6. artikulua. *Irisgarritasuna sustatzen duten elementuak*

1. Ibilgailuak irisgarritasun-sistemez hornituta egongo dira. Aipatutako sistemak erabilgarri eta aktibagarri egongo dira beti, horretarako ezarritako gailuen bitartez, adibidez urrutiko kontrolen bitartez.

2. Ibilgailuek dituzten ezaugarrien arabera, sartu-irteteko sistema hauek eduki beharko dituzte:

- Inklinatzeko sistemak zoru baxuko autobusetan. Sistema horiek beti erabili beharko dira, ezaugarri orografikoek galarazten ez duten bitartean hala ahalbidetzen badute, mugikortasun murriztua duten bidaiariak igo eta jaisteko.
- Arrapalak zoru baxuko autobusetan, aulki gurpildunetan mugitzen diren pertsonak ez ezik, mugitzeko material ortoprotesikoa (taka-takak, makuluak, etab.) behar duten bidaiariek ere erabili ahal izateko.
- Plataforma jasotzaileak zoru altuko autobusetan. Aulki gurpildunetan mugitzen diren bidaiariek sartu-irteteko erabiliko dira.

3. Garraio-zerbitzuaren titularra den administrazioak deitzeko txirrinak zein ohartzeko sistemak ulertu eta erabiltzea errazteko piktogramak eta bestelako elementuak jartzea sustatuko du, eta, halaber, geltokietan informazio eskuragarria ematea. Ohartzeko sistema horiek ozentasun eta soinu egokiak izango dituzte, gidatzen duen langileari eragozpenik ez sortzeko modukoak.

4. Zerbitzuaren titularra den administrazioak, halaber, ibilgailu eta geltokietan informazioa eskuragarria izatea, eta arreta-zerbitzuetan eta web orrialdeetan komunikaziorako laguntzak eta zerbitzu osagarriak ematea sustatuko du, hala nola, sistema handigarriak eta hautabidezkoak, ahoz eta zeinu-hizkuntzaz komunikatzeko sistema laguntzaileak, ukimen-komunikazioko sistemak eta beste gailu batzuk, pertsona guztiei komunikazioa ahalbidetzeko.

5. Ikusteko zailtasunak dituzten pertsonak garraiatzeko, ibilgailuek seinale argidun eta akustikoak izango dituzte sartzeko ateetan, kurrinkari edo deigarriegiak ez direnak, ateen kokapena erraz aurkitzeko. Era berean, geldialdia eskatu dela bisualki eta soinuaren bidez informatuko da, eta funtzionamenduan mantenduko da ibilbide osoan.

6. Garraio-zerbitzuaren titularra den administrazioak sustatuko du autobusetako irisgarritasunerako gailu akustikoak aktibatzekeo beharrezkoak diren urrutiko aginteen banaketa, hala eskatzen duten pertsonen artean.

7. artikulua. *Irisgarritasuna eta mugikortasuna bermatzea*

Garraio-zerbitzuaren titularra den administrazioak beharrezkoak diren neurriak hartuko ditu garraio-sistema une bakoitzean dauden irisgarritasun- eta mugikortasun-beharretara pixkanaka egokitzeko.

Halaber, garraio-enpresa eragileetako langileei egokia den prestakuntza ematea sustatuko du, mugikortasun murriztua duten bidaiarien beharrei erantzutearren.

8. artikulua. *Mugikortasun murriztua duten bidaiarien definizioa*

Jarraian adierazitako pertsonak hartuko dira mugikortasun murriztua duten bidaiaritzat –besteak beste ibilgailuen barruan erreserbatutako plazak eta espazioak erabiltzeko xedez–:

- Aulki gurpildunetan lekualdatzen diren pertsonak.
- Zentzumen-zailtasunak (ikusmena, entzumena, mintzamina) eta adimen-zailtasunak dituzten edo garraio-zerbitzu arrunta erabiltzeko zailtasun handiak dituzten pertsonak.
- Alderdi antropometrikoak direla kausa, maniobratzeko zailtasunak dituzten pertsonak, eta, hala, espazio guztietara iristeko edo eserlekuak erabiltzeko gaitasun mugatua dutenak.
- Bihotzeko gaixotasunak edo arnasa-eritasunak nahiz mugitzeko zailtasuna sortzen dieten bestelako gaixotasunak dituzten pertsonak.
- Adin handikoak direlako lekualdatzeko arazoak dituzten edo autonomiaz lekualdatu ezin diren pertsonak.
- Haurdun dauden emakumeak edo adingabeekin doazen pertsonak.
- Gorputz-adar immobilizatu edo igeltsatuta dauzkaten edo makuluak erabiltzen dituzten pertsonak.
- Mugikortasun funtzionalik ez duten eta lekualdatzeko arazoak dituzten pertsonak.
- Oro har, inguruabar pertsonalak direla kausa beren burua edo hirugarrenak arriskuan jarri gabe zutik bidaiatu ezin duten pertsonak.

9. artikulua. *Mugikortasun murriztua duten bidaiariak sartu-irtetea*

Mugikortasun murriztua duten bidaiariak sartu eta irteteko orduan, segurtasun osoa bermatu beharko da, ezargarria den araudiaren arabera.

Mugikortasun murriztua duten bidaiariak ibilgailuan sartzeko mailara igo ezin direnean, horren berri emango diote ahoz gidatzen duen langileari, eta gidariak egokiak diren baliabideak erabiliko ditu bidaiari horiek autobusean sartzeko. Halaber, hitz egiteko mugatuta dauden bidaiariak keinu bidez adieraziko diote gidatzen duen langileari.

Mugikortasun murriztua duten bidaiariak ibilgailuan sartu eta bertatik jaitsi ahal izango dira erabiltzen erosoan zaien eta esfortzu fisikorik txikiena egitera behartzen dituen atea erabilita.

Mugikortasun murriztua duten bidaiarien aulki gurpildunak sartu eta irteteko, horretarako gaituta dagoen atea erabiliko da, inklinatzeko sistemari eta sartzeko arrapalari edo plataforma jasotzaileari eragin eta gero, eta ibilgailuaren martxaren noranzkoa kontuan hartuta, aurrerantz edo atzerantz begira kokatuko dira, kasuaren arabera, eta balazta jarrita.

Autobusei dagokienez, oro har, aulki gurpildun homologatuetan lekualdatzen diren bi pertsona, gehienez ere, sartu ahal izango dira aldi berean ibilgailuan, irisgarritasun-baldintzei buruzko arau teknikoaren arabera.

Aulki gurpilduntan lekualdatzen diren pertsonen lehentasuna izango dute ibilgailuan sartzeko orduan, haur-kotxe eta -aulkien edo bizikleten aurretik, betiere horiek jadanik ibilgailuaren barruan ez badaude.

Mugikortasun murriztua duten pertsonentzako elementu lagungarriak edo eustekoak, hala nola taka-takak, behar bezala lotuta egongo dira bidaiari bitartean. Elementu lagungarriak eramaten dituen pertsona izango da objektuek pertsonen edo ondasunen sor diezazkieketen kalteen erantzule, betiere egindako kaltean garraio-enpresa eragileak erantzukizunik ez duela frogatzen bada.

10. artikulua. *Ibilgailuan erreserbatuta dauden eserlekuak eta espazioak*

Bidaiariak, lehentasunik gabe, askatasunez erabili ahal izango dituzte ibilgailuko eserlekuak, mugikortasun murriztua duten pertsonentzat berariaz erreserbatutakoak salbu. Erabiltzaileek ezin izango dute inolaz ere eserita bidaiatzeko eskakizuna egin –eskubide hori izango baitute soilik bete gabeko eserlekuak badaude–, ibilbide luzeko zerbitzua ematen duten autobusetan izan ezik.

Autobusetan, mugikortasun murriztua duten pertsonen lehentasunez erabil ditzaten, aulki gurpildunetarako bi espazio eta lau eserleku erreserbatuko dira gutxienez, 12 metro arteko luzera duten autobusak direnean, eta sei eserleku, 18 metroko luzera duten autobus artikulatuak direnean. Eserleku horiek sartu-irteteko ateetatik hurbil egongo dira, behar bezala seinaleztatuta eta balidatzaileak, txirrinak eta geldialdi-seinaleak irisgarri izateko moduan.

Mikrobusetan, mugikortasun murriztua duten pertsonen lehentasunez erabil ditzaten, aulki gurpildunetarako espazio bat eta bi eserleku erreserbatuko dira gutxienez.

Gainerako erabiltzaileek okupatu ahal izango dituzte mugikortasun murriztua duten pertsonentzat erreserbatutako eserlekuak, betiere pertsona horiek ibilgailuan ez badaude edo, ibilbidean, eserleku horiek eskatzen ez badituzte. Eserlekuetan mugikortasun murriztua duen pertsonaren bati plaza uzten ez dioten bidaiariak eserita badaude, gidariak eskatuko die eserleku erreserbatu horiek erabili behar dituzten bidaiariei uzteko.

Ibilbide luzeko zerbitzuetan, eserleku zenbakidunen arabera salmenta-zerbitzua ematen duten garraio-enpresa eragileek mugikortasun murriztua duten pertsonentzat erreserbatutako plazak erabiltzaileen eskura jarri ahal izango dituzte, bakar-bakarrik, gainerako plazak jadanik erosi direnean.

Aipatutako zerbitzuetan, bidaiariak errespetatu beharko dute esleitu zaien plaza, tiketean adierazita dagoena. Nolanahi ere, garraio-enpresa eragileko langileek plazaren esleipena aldatu ahal izango du, behar bezala justifikatutako arrazoiak daudenean.

Zutik bidaiatzerik onartzen ez den zerbitzuetan, alderdi antropometrikoak direla kausa –aldi baterako edo behin-betikoak izan–, erosotasun- eta segurtasun-baldintza orokorretan lekualdatzeko espazio gehigarria behar duten bidaiariak zerbitzua ematen duen enpresari egoera horren berri eman ahal izango diote, bidaia hasi baino 30 minutu lehenago gutxienez. Modu horretan, garraio-enpresa eragileak erreserbatu ahal izango ditu pertsona horiek bidaiatzeko beharrezkoak diren plazak.

11. artikulua. *Ibilgailuan espazio erreserbatutako eza*

Ibilbide luzeko zerbitzuetan, garraio-enpresa eragileak zerbitzua antolatu ahal izateko, aulki gurgildunean lekualdatu eta espazio erreserbatu baten erabilera bermatu nahi duten mugikortasun murriztuko bidaiariak enpresa eragileari horren berri eman beharko diote ibilgailua irteteko finkatutako dataren aurreko laneguneko 18:00ak baino lehen.

Aipatutako erreserba egin bada eta egitean emandako zenbakiaren bidez egiaztatu bada, eta hala ere garraio-enpresa eragileak ezin badu erreserbatutako plaza edo espazioa eskaini bidaia egiteko orduan, horren ordezkotako garraio-bide bat emango du, eta horren kostua zerbitzuaren titularra den administrazioak hartuko du bere gain.

Espazio erreserbatua behar duen mugikortasun murriztuko bidaiariak artikulua honetako lehenengo paragrafoan araututa dagoen erreserba egin ez badu eta ibilgailuan bidaiari horrentzat espazio erabilgarririk ez badago, baldintza egokietan artatua izan daitekeen lehenengo zerbitzura bideratu ahal izango da.

12. artikulua. *Mugikortasun murriztua duten bidaiarien tarifa-araubidea*

Mugikortasun murriztua duten bidaiariak gainerako bidaiarien tarifa-araubide bera izango dute, bidaiari ibilgailuko zer espazio okupatu behar duten alde batera utzita.

Nolanahi ere, itsuak eta aulki gurgildunetan lekualdatzen diren pertsonak lagunduta egon ahal izango dira euren aukeratutako pertsona batek, beraien segurtasun eta erosotasuna bermatzeko beharrezkoa den laguntza emateko gai denak; laguntzaile horrek doan bidaiatu ahal izango du, eta itsuen laguntzaile denean, ahal bada, haien ondoan eseriko da.

Aulki gurgilduna erabiltzen duen bidaiariak hirugarren baten laguntza behar izateari buruz desadostasunak gertatuz gero, gidarien irizpidea nagusituko da "in situ", eta, hala ere, bidaiaren zenbatekoa itzuliko da, inguruabar hori behar bezala egiaztatu eta gero.

II. TITULUA. GARRAIO-ZERBITZUA ERABILTZEAN BIDAIARIEK DITUZTEN ESKUBIDE ETA BETEBEHARRAK

I. KAPITULUA. Bidaiarien eskubideak

13. artikulua. Bidaiarien eskubideak

1. Bidaiariak, erregelamendu honen ezarpen-eremuaren barruan dauden enpresa eragileek emandako garraio-zerbitzuaren jasotzaileak izanik, garraioari buruzko araudi orokorrean ezarritako eta, berariaz, kapitulu honetan zein erregelamendu honetako gainerako xedapenetan eta ezargarriak diren gainontzeko araudietan adierazitako eskubideen titularrak izango dira.

2. Bereziki, honakoak dira bidaiarien eskubideak:

1. Garraiatuak izatea, eta horretarako behar den eskakizun bakarra baliozkoa den eta, hala badagokio, behar bezala balidatuta dagoen garraio-titulua eramatea. Bidaiariek une bakoitzean indarrean dauden garraio-tituluen artean aukeratu ahal izango dute, indarrean dauden tarifen arabera eta betiere erregelamendu honetan ezarritako baldintzak betez. Garraiatuak izateko eskubidea erabiltzeko baldintza aukeratutako zerbitzuan plazak egotea da.
2. Oro har ezarritako eta programatutako zerbitzu-eskaintzaren baldintzetan garraiatuak izatea, irisgarritasun eta mugikortasun unibertsalaren printzipioen arabera.
3. Autobus, autokar, mikrobus, minibus eta taxibusen zirkulazioari atxikitako derrigorrezko aseguruaren estalpean garraiatuak izatea, egokiak diren homologazio-arauak betetzen dituzten ibilgailuetan, eta behar bezala prestatuta dauden langileek gidatuak, horretarako gaitzen dituen administrazio-baimena dutela.
4. Zerbitzuan dauden tarifa, funtzionamendu eta baldintza zein gorabehereri buruzko informazioa jasotzea, beti irisgarritasun eta mugikortasun unibertsalaren printzipioen arabera.
5. Laguntza-txakurrek lagunduta joatea, animalia horiei ezargarri zaien indarreko legerian ezarritakoari jarraituz.
6. Euskal Autonomia Erkidegoko hizkuntza ofizialetako edozeinetan informazioa erabili eta jasotzea.
7. Garraio-enpresa eragileetako langileengandik tratatu zuzena jasotzea. Langileek erantzun beharko diete erabiltzaileek zerbitzuarekin zerikusia duten gaitan egiten dituzten laguntza- eta informazio-eskaerei.
8. Ibilgailuan sartzea beren fardel edo ekipajea aldean dutela, betiere gainerako erabiltzaileei edo ibilgailuari eragozpen edo arriskurik sortzen ez badiete, erregelamendu honetan ezarritakoaren arabera.
9. Haur-kotxe eta -aulkiak eramatea, prestazio horren truke errekar guririk ordaindu gabe, erregelamendu honetan ezarritakoaren arabera.
10. Bizikletak eramatea, prestazio horren truke errekar guririk ordaindu gabe. Bizikletak barruan edo maletategian soilik eramango dira, dituzten ezaugarriak kontuan hartuta hala ahalbidetzen duten ibilgailuetan, eta aurretiaz zehaztuko diren linea, geltoki eta ordutegietan, erregelamendu honetako 20. artikuluan ezarritakoaren arabera.

11. Ibilgailuetan sartzea etxeko animaliek lagunduta, prestazio horren truke inolako errekarurik ordaindu gabe, betiere gainerako erabiltzaileei edo ibilgailuari eragozpen edo arriskurik sortzen ez badiete, erregelamendu honetako 21. artikuluan ezarritakoaren arabera.
12. Garraio-enpresa eragileen ibilgailu guztietan nahiz instalazio finkoetan, une bakoitzean indarrean dagoen erreklamazio-orria eskatu eta eskuratzea, zerbitzua ematearekin zerikusia duen edozein erreklamazio jarri ahal izateko.
13. Bidaiaren zenbatekoaren itzulketa jasotzea, zerbitzua eten egiten bada.
14. Bidaiaren zenbatekoaren itzulketa jasotzea garraio-tiketa alde aurretik erosi denean, betiere erabiltzailea zerbitzua ematen duen enpresa eragilearen leihatilara bertaratzen bada zerbitzua irten baino 10 minutu lehenago gutxienez, eta dena erregelamendu honetako 22. eta 41. artikuluetan jasotakoaren arabera.
15. Gorabeheraren baten ondorioz ibilgailua baztertu behar bada, bidaiaria linea berean edo, ezinezkoa bada, antzeko ibilbidea duen beste linea batean jarraitzea. Bidaiariek ez dute ordezko ibilbide hori ordaintzeko beharrik izango, eta irisgarritasun-baldintza egokiak eskainiko zaizkie.
16. Ibilgailuetan aurkitzen diren objektu galduak berreskuratzea, objektu horien jabetza edo edukitza legitimoa egiaztatu eta gero. Objektu horiek garraio-enpresa eragileen bulegoetan edo objektu galduen udal-bulegoetan entregatuko dira, garraio-enpresa eragileetako langileek aurkitutako egoera berean.

Objektu galduak aurkitu eta bi urtetan egongo dira haien jabetza egiaztatzen duten pertsonen eskura; aldi hori igaro eta gero, objektuak aurkitu zituen erabiltzaileari itzuliko zaizkio edo, ezinezkoa bada, objektuez arduratu zen garraio-enpresa eragileko langileari. Ibilgailu batean objekturen bat galdu duela uste duen edozein bidaiari harremanetan jarri ahal izango da zerbitzua ematen duen garraio-enpresa eragilearekin, objektua berreskuratzeko.

14. artikulua. *Garraioaren baldintzak*

Erabiltzaileek eskubidea izango dute zerbitzuaren titularra den administrazioak zerbitzua emateko ezarritako eskaintza-baldintzetan garrantiatuak izateko.

15. artikulua. *Informazioa*

Zerbitzuaren titularra den administrazioak zainduko du pertsona guztiek zerbitzu horren ezaugarri, baldintza, funtzionamendu eta tarifei buruzko edo bestelako gorabehera, kexa, iradokizun edo erreklamazioei buruzko informazioa pixkanaka jaso edo kontsultatzeko aukera izatea, edozein formatu irisgarritan, jatorria eta euskarria zein den ere.

Adierazitako formatu irisgarri eta hautazko horiek honakoak izan daitezke, besteak beste: karaktere handiak, hizkera erraza, braille, teknologia moldagarriaren bidezko komunikazio elektronikoa irisgarriak eta audio-zintak edo antzekoak.

Hautazko formatuetako informazio hori ibilgailuetan, instalazio finkoetan, geltokietan, web orrialdeetan edo beste edozein tokitan eman beharko da.

Zerbitzuaren titularra den administrazioak sustatuko du erabiltzaileei ematen zaien informazioa euskaraz eta gaztelaniaz ez ezik, beste hizkuntza batzuetan ere etengabe ematea, garraio-zerbitzua erabiltzen duten atzerritarren eskaerei erantzutearren.

16. artikulua. *Hizkuntza-politika*

1. Kapitulu honetan ezarritakoari jarraituz, eta jarraitutasunez, bertan jasotakoaren arabera, bidaiariak, Euskal Autonomia Erkidegoko hizkuntza ofizialen erabilerari dagokionez, hizkuntza-eskubide hauek izango dituzte:

- a. Bidaiarien errepide bidezko erabilera orokorreko garraio-zerbitzu publiko erregularren titularrak diren administrazio publikoekin harremanetan jartzeko aukeratutako hizkuntza ofizialean artatua izateko.
- b. Bidaiarien errepide bidezko erabilera orokorreko garraio-zerbitzu publiko erregularrak ematen dituzten enpresa eragileekin eta enpresa horien establezimenduekin harremanetan jartzeko orduan, hizkuntza ofizialetako edozein erabiltzeko eskubidea; zerbitzu horietan ari diren langileak bidaiariak artatzeko moduan egon beharko dira, erabiltzen duten hizkuntza ofiziala edozein dela ere.
- c. Aukeratzten duten hizkuntza ofizialean, garraio-zerbitzuari buruzko informazioa jasotzeko eskubidea.
- d. Hizkuntza ofizialetako edozeinetan erreklamazioak egiteko eskubidea.

2. Euskal Autonomia Erkidegoan indarrean dagoen Kontsumitzaileen Estatutuari jarraituz, bidaiariarekin harremanetan jartzeko orduan, bi hizkuntz ofizialen erabilera bermatuta egongo da honakoetan:

- a. Gipuzkoako lurralde-eremuko establezimenduetan, idazkun, ohar eta, oro har, jendeari zuzendutako komunikazioetan.
- b. Bidaiariak betetzeko prestatu diren inprimaki edo eredu ofizialetan.
- c. Atxikipen-kontratu, klausula-ereduak dituzten kontratu, kontratu arautu, baldintza orokor eta kontratu horiei lotutako edo kontratuak gauzatzearen ondoriozko dokumentuetan, betiere bidaiariak berariaz aukeratzten ez badu hizkuntz ofizialetako bat erabiltzea.
- d. Bidaiariak berariaz zuzendutako komunikazioak eta, halaber, fakturak, aurrekontuak eta antzeko agiriak bi hizkuntzatan idatziko dira, betiere bidaiariak berariaz aukeratzten ez badu bi hizkuntza ofizialetako bat erabiltzea.
- e. Bidaiariak zuzendutako garraio-zerbitzuen eskaintza, sustapen eta publizitatean, erabilitako euskarriak edozein izanda ere.

3. Bidaiarien errepide bidezko erabilera orokorreko garraio-zerbitzu publiko erregularra ematen duten enpresa eragileek artikuluko 1. eta 2. idatzi-zatietan ezarritako betebeharrak bete beharko dituzte.

17. artikulua. *Adintxikikoak garraiatzea*

1. Adingabeek doan bidaiatuko dute; hala ere, doaneko tiketa izenekoa eduki beharko dute, plazak zenbatzeko eta trafikoari buruzko legeriak ezarritako derrigorrezko aseguruaren estaldura izateko xedez.

Adingabearen adinaren inguruan desadostasunak gertatuz gero, gidariaren irizpidea nagusituko da "in situ", eta, hala ere, bidaiaren zenbatekoa itzuliko da, inguruabar hori behar bezala egiaztatu eta gero.

Adingabeak, une oro, beren segurtasunaren erantzule den pertsona batek lagunduta joan beharko dira.

Heldu bat gehienez ere lau adingabek lagunduta egon ahal izango da.

2. 5 eta 18 urte bitarteko bidaiariak ibilgailuan sartzen badira beren segurtasunaren erantzulea den pertsona heldu baten laguntzarik gabe eta tarifa-sistema bateratuko txartel pertsonalizatua (MUGI txartela) eramaten badute, gurasoek edo tutoreek baimendutako adingabetzat hartuko dira ondorio guztietarako, eta, hortaz, euren erantzukizunpean bidaiatuko dute.
3. Talde antolatuan 5 eta 10 urte bitarteko 5 adingabek baino gehiagok bidaiatzen badute (udalekuak, kanpamenduak, etab.), derrigorrezkoa izango da gutxienez bigarren laguntzaile heldu bat egotea adin horretako 10 lagun arte, eta beste laguntzaile bat gehiago lehenengoak gainditzen dituzten 15 laguneko, ezargarria den indarreko legerian xedatutakoari jarraituz.

18. artikulua. *Fardelak eta ekipajea*

1. Bidaiariak, lekualdatzen direnean, pakete edo objektu txikiak edo gainerako eskuko fardelak eramateko eskubidea izango dute, betiere gainerako bidaiariak eragozpenik edo arriskurik sortzen ez badiete eta ibilgailuan dauden plazak murrizten ez badituzte.

Oro har, ez da onartuko bidaiariak 100 x 60 x 25 cm-ko neurria gainditzen duten fardel, ekipaje edo bidaia-maletarik eramatea.

Zutik doazen bidaiariak onartzen diren garraiobideetan, fardel edo ekipaje onargarriak izango dira eskuarki erabili eta onartzen direnak, hala nola erosketako orgak, tolestuta dauden bizikleta tolesgarriak, haur-kotxe eta -aulki tolestuak edo antzekoak, aurreko paragrafoan adierazitako neurriez bestelakoak izan ditzaketenak, dituzten ezaugarrien arabera.

Nolanahi ere, bidaiariak behar bezala heldu beharko die sartzen dituen fardelei eta ekipajeari, ibilgailura igotzen den unetik hasi eta bertatik irten den arte.

Ibilgailuko sarrera eta irteeretan, ibiltzeko zonetan, erreserbatutako espazioetan edo gelditzeko orduan eragozpenak sortzen dituzten objektu edo fardelak ezingo dira inolaz ere lurrean utzi.

Maletategia duten ibilgailuetan, nahitaezkoa izango da toki hori erabiltzea ibilgailuaren barruan fardelak uzteko erreserbatutako espazioarenak (barruko

erretiluak) baino neurri handiagoak dituzten fardelak uzteko, eta doakoa izango da garraio-titulua duen bidaiari bakoitzeko 15 kilo gaintzen ez dituzten ekipajeak garraiatzea.

Fardela edo ekipajea behar bezala paketatuta egongo da ibilgailuko maletategian gordetzeko, hau da, bidaia egitean ekipajearen edukia maletategian barreiatzea edo gainerako fardelak kaltetzea saihesteko moduan.

Istripuen edo bestelako kausen ondorioz ekipajeek kalteak edo galerak pairatzen dituztenean, zerbitzu publikoa ematen duten enpresa eragileen erantzukizuna bidaiarien eskubideei buruz indarrean dagoen legerian ezarritakora mugatuko da, betiere bidaiarientzat berariaz zenbateko handiagoak edo baldintza hobekak adosten ez badira.

Eskuko fardelak daramatzen bidaiariari egokituko zaio ekipaje hori zaintzea, eta, ondorioz, bidaiari horren kontura izango dira ibilgailuaren barruan egon bitartean ekipajeak paira edo sor ditzakeen kalteak, betiere garraio-enpresa eragilearen erantzukizuna frogatzen ez bada. Frogatuz gero, ezargarriak izango dira indarrean dagoen legeriak ekipajei dagokienez xedatzen dituen mugak.

2. Zutik bidaiatzea dagoen ibilgailuetan, bidaiariek eskubidea izango dute kirola egin eta aisialdian erabiltzen diren objektu edo fardelak edo horien antzekoak direnak eta bigarren paragrafoan aurreikusitako neurriak gaintzen dituztenak eramateko (adibidez, surfeko oholak, eskiak, musika-tresnak edota antzekoak), betiere horretarako nahiko espazioa badago, aulki gurgildunak edo kotxe edo haur-aulkiak uzteko erreserbatutako espaziora iristea eragozten ez badute, eta igarotzeko eta sartu-irteteko lekuetan trabarik egiten ez badute, eta halaber, pertsona bakar batek garraiatzeko modukoak badira, bi metroko garaiera gaintzen ez badute, eta dagokien zorroak babestuta badaude. Espazio nahikoaren inguruko eztabaida sortzen bada, gidariaren irizpidea nagusituko da.

Fardela daraman bidaiariak bertikalean mantenduko du, gainerako bidaiariei eragozpenik sortu gabe edota bidaiarien zirkulazioan trabarik egin gabe, bai sartu eta irtetean, bai ibilgailuaren barruan.

Maletategia duten ibilgailuetan, objektu horiek bertan utziko dira, zorroan behar bezala sartuta.

Fardelak eramaten dituen pertsona izango da adierazitako objektuek pertsoneri edo ondasunei sor diezazkieketen kalteen erantzule, betiere egindako kaltean garraio-enpresa eragileak erantzukizunik ez duela frogatzen bada.

19. artikulua. *Haur-kotxe eta -aulkiak eramatea*

Haur-kotxe eta -aulki irekiak onartuak izango dira ibilgailuetan, ibilgailuen ezaugarriek hala ahalbidetzen dutenean.

Kotxea edo aulkia plataforman utziko da, eta gainerako bidaiariei igarotzea oztopatu gabe kokatuko da. Kotxe edo aulki irekiak lotu beharko dira eta balazta ipinita edukiko dute; adingabea ibilgailua doan martxaren kontrako noranzkora begira egongo da. Kotxea edo aulkia daraman pertsonaren ardura izango da behar

bezala kokatzea eta lotzea, adingabearen eta gainerako bidaiarien segurtasuna bermatzeko moduan. Nolanahi ere, kotxea edo aulkia daraman pertsona kotxearen edo aulkiaren ondoan egon beharko da, eta une oro helduko dio.

Kotxeak eta aulkiak zenbatzeko xedez, haur-kotxe edo aulki bikoitzak edo handiagoak (bikientzat, edo hirukientzat) bi balira bezala zenbatu ahal izango dira, ibilgailuan dagoen espazioaren arabera.

Gehienez ere bi kotxe edota aulki ireki eraman ahal izango dira 18 metro arteko ibilgailuetan, eta bakar bat ibilgailu txiki edo mikrobusetan, betiere aulki gurgildunean lekualdatzen den pertsonarik ez badago ibilgailuan.

Ahal dela, haur-kotxe eta -aulki irekiak ibilgailuan sartuko dira horretarako gaituta dagoen atetik, aulki gurgildunak igotzeko arrapalari eragin gabe, baina bai ibilgailua inklinatzeko sistemari.

Ibilgailuan haur-kotxe edo -aulkia daramatela sartzen diren bidaiariek, edonola ere, errespetatu beharko dute aulki gurgildunetan lekualdatzen diren erabiltzaileek ibilgailuan sartzeko eta plataforman haienentzat dagoen espazioa okupatzeko duten lehentasuna. Haur-kotxe eta -aulkiek lehentasuna izango dute, bakar-bakarrik, jadanik ibilgailuaren barruan badaude.

Adingabea garraiatzen ez duten haur-kotxe edo -aulkiak tolestuta eraman beharko dira. Ez da onartuko kotxe do aulki irekirik sartzea, adingabea garraiatzen ez dutenean. Ahal dela, aurreko atetik sartuko dira kotxe edo aulki tolestua daramaten bidaiariak.

Maletategia duten ibilgailuetan, haur-kotxe edo -aulkiak nahitaez sartu beharko dira bertan.

Ez da errekar guririk ordainduko haur-kotxe edo -aulkia eramateagatik, erregelamendu honetako 13.9. artikuluan jasotakoaren arabera.

20. artikulua. *Bizikletak eramatea*

1. Bizikletak onartuko dira, bakar-bakarrik, dituzten ezaugarriak kontuan hartuta hala ahalbidetzen duten ibilgailuetan, Administrazio bakoitzak bere eskuduntza pean dauden zerbitzuetarako aurrez zehazten dituen linea, geltoki eta ordutegietan.

Behar bezala adieraziko da zer geltoki eta lineatan baimenduta dagoen bizikletak daramatzaten pertsonak ibilgailuetan sartzea, eta baita horretarako dauden geldialdi-ordutegiak ere, egokia bada.

Maletategia duten autobusetan, bizikletak bertan utziko dira, dagokien zorroak babestuta.

Pertsona bakoitzeko bizikleta bat bakarrik onartuko da. Ibilgailuan, gehienez ere bi bizikleta eraman ahal izango dira aldi berean. Nolanahi ere, aulki gurgildunean lekualdatzen diren pertsonak eta haur-kotxe eta -aulkiek lehentasuna izango dute ibilgailuan sartzeko orduan, bizikleten aurretik, eta ibilgailuak aulki gurgildunean edo haur-kotxe edo -aulkian doan pertsonaren bat garraiatzen duenean ezin izango

da bizikletarik sartu. Aitzitik, ibilgailuak bizikleta bat bakarrik garraiatzen badu, aulki gurgildun edo haur-kotxe edo -aulki bat sartu ahal izango da.

Edonola ere, bizikletak erdiko atletik sartuko dira, eta plataforman kokatuko dira; bizikleta daraman pertsonak egoki helduko dio, eta beti geratuko da bizikletaren ondoan.

2. Bizikleta tolestuak ibilgailu guztien barruan onartuko dira, ekipajea balira bezala, erregelamendu honetako 18. artikuluan jasotakoari jarraituz.

Bizikleta mota hori guztiz tolestuta egon beharko da erabiltzailea ibilgailuan sartzen den unean.

3. Ez da errekar gurik ordainduko bizikleta eramateagatik, ez kabinan, ez maletategian, erregelamendu honetako 13.10. artikuluan jasotakoaren arabera.

4. Bizikleta eramaten duen pertsona izango da adierazitako objektuak pertsonen edo ondasunen sor diezazkiekeen kalteen erantzule, betiere egindako kaltean garraio-entresa eragileak erantzukizunik ez duela frogatzen bada.

21. artikulua. *Etxeko animaliak eramatea*

Baimendutako etxeko animaliak onartuko dira ibilgailuen barruan, bakar-bakarrik, autobusen ezaugarriek hala ahalbidetzen dutenean, eta erregelamendu honetako eranskinean zehazten diren linea, geltoki eta ordutegietan.

Baimendutako animaliak garraiatzeko baldintzak, eta animalia-espezieak eta beren ezaugarriak aipatutako eranskinean adierazitakoak izango dira.

Etxeko animaliek lagunduta bidaiatzea baimenduta dagoen zerbitzuetan, nolana ere, baldintza hauek bete beharko dira:

- a. Animaliek bidaiatu beharko dute beren ekintzen erantzulea den pertsona batek lagunduta.
- b. Animaliak, ahal dela, kaiola edo homologatuta dagoen ontzi itxi batean eramane beharko dira, zaintzailearen ondoko eserlekurik okupatu gabe, eta animalia-aren usainak edo egiten duen zaratak eragozpenik sortu gabe, edo, oro har, gainerako bidaiarien erosotasuna murriztu gabe. Horren inguruko eztabaida sortzen bada, gidariaren irizpidea nagusituko da.
- c. Maletategia duten ibilgailuetan, animaliak derrigorrez garraiatu beharko dira bertan, kaiola edo homologatuta dagoen eta gorotza gorde eta ateratzea ahalbidetzen duen gailua duen ontzi itxi baten barruan.
- d. Ontzietan garraiatzen ez diren zakurrek ibilgailuaren plataforman bidaiatu ahal izango dute, betiere baldintza hauek betetzen badira: animalien ezaugarriei egokitutako uhal batez lotuta egon behar dira, une oro zaintzailearekin ukipen fisikoa mantendu behar dute, muturrekoa jarrita eramane behar dute, baimendutako albaitari batek emandako osasun-txartela eta erantzukizun zibileko aseguru bat eramane behar dira, eta indarrean dagoen legerian aurreikusitako higie- eta osasun-egoeran zein segurtasun-baldintzetan egon behar dira. Gidariak animalia-aren osasun-txartela eskatu ahal izango du, gutxieneko higie- eta osasun-baldintzak

betetzen ez dituela sumatzen duenean edo animaliarekin zerikusia duen edozein eztabaida gertatzen denean.

Nolanahi ere, adierazitako osasun-txartela eta aseguru-poliza erakustea eskatu ahal izango da, pertsoneri edo ondasuneiri kalte eragiten dien arazoren bat gertatuz gero.

- e. Animaliek ezin izango dute inolaz ere gaueko zerbitzuetan bidaiatu, eta autobusean bustita edo araldian daudenean sartu.
- f. Pertsona bakoitzeko animalia bat bakarrik onartuko da.
- g. Ibilgailuan, gehienez ere bi animalia eraman ahal izango dira aldi berean.
- h. Animalia eramaten duena erantzulea izango da animaliak sor ditzakeen kalteen aurrean, betiere hirugarren baten edo garraio-enpresa eragilearen erantzukizuna egiaztatzen ez bada.
- i. Bidaiariren batek animalia dela-eta eragozpenak jartzen dituen unean (adibidez, erreakzio alergikoak dituelako, edo usain edo zaratagatik), eta animalia horren zaintzailea baino lehen igo bada, animalia eta zaintzailea ibilgailuaren beste leku batera aldatzeko betebeharra izango dute.

Artikulu honetan adierazitakotik salbuetsita daude itsu-txakurrak eta laguntza-txakurrak, baldin eta eginkizun horiek betetzeko zentro homologatuek egiaztatuta badaude; hala bada, une oro bidaiatu ahal izango dute laguntzen dioten pertsonaren ondoan, eta ezargarria den araudian ezarritako baldintzetan.

22. artikulua. *Ibilbideak etetea eta aldatzea*

Oro har, obrak, jaiak, ekitaldi bereziak eta abar direla kausa ibilbidea aldatu edo zerbitzua aldi baterako eteten bada, jendearen jakinaren gainean jarri beharko da behar adinako aurrerapenaz, eta horretarako garraio-enpresa eragilearen informazio-zutoinak, markesinak eta web orrialdeak erabiliko dira, edo ibilgailuak berak. Informazio hori gorabehera bakoitzaren garrantziaren arabera antolatuko da, eta ahal dela eragindako pertsona gehienei emango zaie horren berri, informazioa eragindako geltoki eta lineetan jarrita.

Tiketaren zenbatekoa itzuliko da, bakar-bakarrik, zerbitzu bat hasi baino lehen eteten bada. Ez da ulertuko zerbitzua eten dela edozein linea ohiko ibilbidetik desbideratzea, edo zerbitzua hasi eta gero gelditzea, garraio-enpresa eragilearenaren borondatezkoak ez diren ezinbesteko arrazoiengatik.

Ibilgailua matxuratu delako zerbitzua eteten bada, zerbitzua ematen duen enpresak prestatu duen eta irisgarritasun-baldintza egokiak dituen beste ibilgailu bat erabili ahal izango dute bertan doazen pertsonak, garraio-titulu bera erabilia eta gidariaren jarraibideen arabera.

Bidaia osatzeko, garraio-enpresa eragilea behartuta egongo da ahalik eta azkarren ibilgailu bat jartzera, eta, egokia bada, matxuratutako ibilgailua dagoen lekutik hurbilen kokatutako basetik ekarriko du berehala, betiere hurrengo zerbitzua ordezko ibilgailua baino lehenago iristeko moduan badago eta bete gabeko plazak baditu. Hori dena irisgarritasun-baldintza egokietan egingo da.

Bidaiariek tiketaren zenbatekoa itzultzeko eskubidea erabiltzeko, baliozko garraio-titulua aurkeztu beharko dute, behar bezala balidatua, hala badagokio.

23. artikulua. *Atzerakoak ematea*

Tiketa ibilgailuaren barruan erosten bada, bidaiariek atzerakoak, diru xehean edo diru-paperean, jasotzeko eskubidea izango dute, 20 euro arte, erregelamendu honetako 45. artikuluan xedatutakoari utzi gabe.

Erabiltzaileak diru xeherik ez duelako bidaia ordaindu ezin badu eta ibilgailua martxan jarri bada, hurrengo geltokian jaitsi beharko da ibilgailutik.

II. KAPITULUA. Bidaiariek bete beharreko baldintza orokorrak

24. artikulua. *Bidaiarien betebeharrak*

Bidaiariek betebeharrak hauek izango dituzte beti:

- a. Baliozko garraio-titulua eramatea, eta, tarifa-sistema bateratuari dagokionez, behar bezala balidatua, erregelamendu honetan ezarritakoaren arabera; bidaiariak garraio-titulua gorde beharko du ibilbide osoan, eta zerbitzua ematen duen enpresako langileen eskura zein zerbitzuaren titularra den administrazioko ikuskatzaileen eskura.
- b. Garraio-enpresa eragileetako langileen jarraibideak betetzea, zerbitzuari eta horren gorabeherari lotutako gaitan.
- c. Instalazio eta ibilgailuetan agerian jarritako horma-irudi edo gomendioetan jasotakoa errespetatzea, eta ez egitea gainerako bidaiarientzat edo garraio-enpresako langileentzat eragozpena den edozein ekintza.
- d. Mugikortasun murriztua duten pertsonentzat erreserbatutako eserlekuak eta espazioak errespetatzea.
- e. Ibilgailuetan sartzeari horretarako dauden ateetatik, eta ibilgailuen barruan gainerako bidaiarien zirkulazioa erraztea. Halaber, tiketa erosi edo garraio-txartela balidatu eta gero, irteteko ateetatik hurbil kokatuko dira ahal dela, ibilgailuan sartu nahi duten pertsonen sarbidea utzita.
- f. Ibilgailura igotzea geltokian geldirik dagoenean, bakoitzari dagokion txanda errespetatuz, geltokira iritsi diren ordenaren arabera.
- g. Ibilgailutik jaistearen finkatutako geltokietan, era ordenatuan, eta beti linea-amaierako geltokian.
- h. Ibilgailua gelditzeko eskaera behar adinako aurrerapenez egitea, bertatik irten edo bertan sartzeko.
- i. Segurtasun-uhalak nahitaez erabiltzea, uhalez hornituta dauden ibilgailuetan, betiere, bideko segurtasunari buruzko araudiari jarraituz, bidaiariak salbuetsita ez badaude.
- j. Eserleku osagarriak tolestea hala behar denean, adibidez, pertsonak igaro eta mugitzea zein horien erosotasuna galarazten dituzten jende-pilaketak daudenean.
- k. Higiene- eta osasun-egoera gainerako bidaiariei edo gidariei kutsatu edo eragozpenik sortzeko arriskuan (adibidez, usainengatik) ez jartzeko modukoa izatea.

- l. Zerbitzuak, ibilgailuak eta geltokiak gaizki erabiltzearen ondorioz edo ondasunak gaizki kokatzearen ondorioz, zerbitzuari atxikitako elementuetan edo gainerako bidaiariei sortutako kalteen aurrean erantzutea.
- m. Bidaiarien artean, zerbitzuarekin zerikusia duten arrazoiengatik eztabaida sortuz gero (leihoak ireki eta ixtea, aire girotuko gailuen funtzionamendua, etxeko animaliak sartzea, etab.), gidarien irizpideak lehentasuna duela onartzea.

25. artikulua. *Debekuak erabiltzaileentzat*

- a. Ibilgailura igotzea, gidariak ohartarazi duenean ibilgailua guztiz okupatuta dagoela.
- b. Bidaiatzeko prestatuta ez dauden lekuetan bidaiatzea.
- c. Erregelamendu honetako 18. artikuluan adierazitakoez bestelako fardelak eramatea.
- d. Hainbat objektu eramatea, adibidez, beren izaera dela kausa, bidaiariei zuzenean edo zeharka, edo kanpoko alderdiekin batera, eragozpenak sor diezazkieketen objektuak, eta pertsonen osotasun fisikoa edo osasuna arriskuan jarri nahiz ibilgailuan edo garraio-zerbitzuan kalteak sor ditzaketanak.
Bereziki debekatuta dago materia leherkorrak, sukoiak, korrosiboak, erradioaktiboak, pozoitsuak, toxikoak, kutsagarriak edo antzekoak sartzea edota garraiatzea.
- e. Ibilgailuan arriskutsuak izan daitezkeen animaliekin sartzea.
- f. Ibilgailuan patinak ipinita sartzea.
- g. Ibilgailuen barrualde edo kanpoaldean edo geltokietan idatzi, margotu, zikindu edo hondatzea edozein modutan.
- h. Paskinak, liburuxkak eta edozein propaganda edo publizitate mota banatzea ibilgailuen barruan.
- i. Ibilgailuen barruan eskean aritzea.
- j. Irratiak, soinua erreproduzitzeko edo komunikatzeko gailuak, gailu elektronikoak edo antzekoak erabiltzea beste bidaiariek edo gidariak entzuteko modukoa den eta gogaikarria izan daitekeen bolumena dutenean. Horren inguruko eztabaida sortzen bada, gidariaren irizpidea nagusituko da.
- k. Nabarmen hordituta edo estupefazienteen eraginpean sartzea, zerbitzuaren ohiko funtzionamendua galarazteko moduan.
- l. Ibilgailuen barruan erretzea eta droga toxikoak, estupefazienteak edo edari alkoholodunak kontsumitzea.
- m. Ibilgailuaren barruan edozein elikagai edo edari jan eta edatea, lekuan ohikoak direnak izan ezik, ibilgailuetako segurtasun- edo garbitasun-egoeraren aldaketa edo gainerako erabiltzaileentzat eragozpenak sor ditzaketenean.
- n. Ibilgailuko leihatiletatik objektuak jaurtitzea edo gorputz-atalak ateratzea.
- o. Gidariekin hitz egitea, zerbitzuarekin zerikusia duten beharreetatik ez bada; edo, justifikatutako kausarik gabe, ibilgailua martxan dagoela gidatzean arreta galarazi edo eragozpenak sortzen dituen edozein ekintza burutzea.

- p. Ibilgailutik jaistea edo bertara igotzea finkatutako geltokietatik kanpo edo ibilgailua mugitzen ari dela, justifikatutako kausarik gabe.
- q. Zutik bidaiatzea horretarako berariaz jarrita dauden segurtasun-gailuei behar bezala helduta edo lotuta egon gabe.
- r. Ibilgailuaren barruan, ibilgailua zirkulatzen ari dela barra edo heldulekuei behar bezala heldu gabe ibiltzea, balaztatu behar denean edo trafikoaren ondorioz edozein gorabehera gertatzen denean norberaren edo gainerako erabiltzaileen osotasun fisikoa arriskuan jarritz.
- s. Ibilgailuan dagoen edozein segurtasun- edo laguntza-mekanismo justifikatutako kausarik gabe erabiltzea.
- t. Ateak ireki eta ixteko mekanismoak manipulatzeko edo indarrez erabiltzea.

Goian jasotako xedapenak urratzen dituen edonori ibilgailuan sartzea debekatuko zaio, edo, bidezkoa bada, ibilgailutik irteteko aginduko zaio, tiketaren zenbatekoa itzultzeko eskubiderik gabe.

Gidariak ibilgailuan sartu nahi duten eta erregelamendu honetan ezarritako baldintzetakoren bat betetzen ez duten pertsonen jakinaraziko die bertan sartzea debekatua dutela, eta baldintzak bete ala bidaiatzeko asmoa alde batera uzteko eskatuko die. Berdin jokatuko du gorabehera gertatzen bada pertsona ibilgailuaren barruan dagoela; horrelakoetan, erregelamenduan ezarritakoa betetzeko eskatuko dio, edo, hala egiten ez bada, hurrengo geltokian ibilgailutik jaisteko.

Erabiltzaileak bere jokaera mantentzen badu eta gidariaren eskaerari jaramonik egiten ez badio, gidariak berehala emango die horren berri ikuskapen-zerbitzuei edo agintaritzaren agenteei, garraio-enpresa eragilearen langilearen oharpenei kasurik ez egiteagatik salaketa jar dezaten, edota, bestela, aurpegiratutako egintzagatik egokia den salaketa jar dezaten.

III. TITULUA. GARRAIO-ENPRESA ERAGILEEN BETEBEHARRAK

26. artikulua. Informazioa

Garraio-enpresa eragilea arduratuko da garraio-zerbitzua emateak dituen ezaugarriei eta zerbitzuaren garapenean eragina duten gorabeheren buruzko informazioa emateaz. Informazio hori pertsona guztiek eskuratzeko moduan eskaini beharko da.

Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzak eta zerbitzu bakoitzaren titularra den administrazioak, bakoitzaren eskumenen eremuan, zaindu egingo dute betebeharrak hori pixkanaka gara dadin.

Ibilgailuetan, une oro indarrean dauden tarifak ikusgai egongo dira, eta, era berean, erregelamendu honetan baliozko garraio-titulurik ez duen edo behar bezala balidatuta ez daukaten bidaiarientzat aurreikusita dagoen tarifaren aparteko erreklama adieraziko da.

Halaber, erregelamendu honetako xedapenen laburpen bat jarriko da ibilgailuetan, Gipuzkoako Lurralde Historikoko Tarifa Sistema Bateratua kontratatzeke eta erabiltzeko Baldintza Orokorren laburpenarekin batera.

Horrez gain, garraio-enpresa eragileek erabiltzaileari jakinaraziko diete erreklamazio-liburua edota erreklamazio-orriak badaudela.

27. artikulua. *Geldialdiak*

Geldialdiak terminalak edo eskatutakoak izan daitezke.

Lineako geldialdi terminalak, edo ibilbidearen bukaerakoak, derrigorrezkoak izango dira, eta ordutegiak erregularizatzeko baliatuko dira.

Eskatutako geldialdiak dira ibilgailua bidaiariak sartu eta irteteko beharrezkoa den denboran soilik gelditzen denaldiak, ibilgailuaren barruan txirrina sakatuta geldialdia eskatu delako, edo gidariak geltokitik igarotzean eta martxa moteltzean ikusi duelako bertan bidaiariak badaudela eskua altxatua, ibilgailuan sartu nahi dutela adieraziz horrela.

Linea, ordutegi eta maiztasunak, behar bezala eguneratuak, bidaiarien eskura egongo dira beti geltokietan –haien ezaugarriek hala ahalbidetzen dutenean–, garraio-enpresa eragileen bulegoetan, eta web orrialdeetan. Informazioaren barruan, nolana ere, lehenengo eta azken zerbitzuaren hasierako ordutegia eta bidaien maiztasunak egongo dira. Maiztasuna 20 minutukoa edo hortik gorako tartekoa bada, abiaburuko irteera-ordutegi zehatzak adierazi ahal izango dira.

Garraio-enpresa eragileak informazio hori etengabe zabalduko du, linea bakoitzaren ezaugarrien arabera, sarearen planoak edo beste edozein informazio osagarri emanda, eta horretarako, zerbitzuaren titularra den administrazioaren edo Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzaren lankidetzak eskatuko du, erakunde horien eskumenak kontuan hartuta.

Garraio-enpresa eragileak behartuta daude ezarritako irteera-ordutegiak eta maiztasunak betetzera. Eskatutako geldialdiarako adierazitako maiztasun eta ordutegiak orientaziokoak dira, eta, besteak beste, trafikoaren edo klimatologiaren inguruabar txarrek eraginda suerta daitezke. Enpresaren kalitate-irizpideen barruan, finkatutako maiztasunak betetzeko baliabideak ezarri beharko dira, edo, egokia bada, ibilgailuak ibilbideko geltoki batetik ez igarotzeko iragarritako ordua baino lehen.

Zerbitzuen ordutegia eta maiztasuna zehazteko xedez, ibilgailuen barruan sartu diren ekipo eta informazio-panel guztiak sinkronizatuta egongo dira doitasun handiko denbora errealeko erloju baten bidez; erloju hori, halaber, sistemarekin sinkronizatuta egongo da, GPSko NMEA protokolo bilbeen bitartez. Erloju hori izango da ordutegiak era ofizialean markatuko dituenak.

28. artikulua. *Ibilgailuak geltokietan aparkatzea*

Hainbat lineak partekatzen dituzten geltokietan, bi ibilgailu edo gehiago elkartzen direnean, ulertuko da geltokira iritsi den bigarren ibilgailua, lehenengoaz gain, bidaiariak sartu eta irtetea onartzeko arauzko lekuan dagoela.

Hirugarren edo laugarren dauden ibilgailuetako gidariek ez dituzte ateak irekiko, harik eta lehenengo lekura (geltoki-seinalearen parean) edo bigarreneira (atzetik

datozen autobusetakoren batek bertan jarraitzen badu) iritsi arte. Ibilgailua bigarren lekuan gelditzen denean, gidariak egiaztatu beharko du geltokian ibilgailura igo gabe geratu den inor ez dagoela.

Ibilbideko geltokietan egiten den geldialdia bidaiariak sartu-irteteko beharrezkoa dena soilik izango da.

Geltoki terminaletan aparkatzen denean (gidariak atsedena hartzeko arauzko denboran eta ibilgailua iristen denetik ezarritako ordutegiaren arabera irten den arteko tartean salbu), sartzeko atea irekita egongo dira, bidaiariak sartu ahal izateko.

Adierazitako geltokietan, aparkaldia lau minututik gorakoa izango dela aurreikusten bada, gidariak ibilgailuaren motorra geldituko du, eta martxan jarriko du irten baino minutu bat lehenago. Geltokian motorra gelditzeko beharra betetzeko adierazitako lau minutuko denbora erreferentzia-esparrua da; motorra geldialdi luzeetan gelditzeko betebeharrak moduan ulertu behar da, bidaiari-lekua girotzeko beharrezkoa den aldia alde batera utzita.

Segurtasun-arrazoiak direla medio, debekatuta dago bidaiariak geltokitik kanpo sartu edo irtetea, ezinbesteko kasuetan izan ezik, baldin eta egokiak diren baldintzak badaude eta ibilgailuaren barruan zein hortik kanpo dauden erabiltzaileentzat arriskurik sortzen ez bada. Paragrafo honetan araututakoa ez zaio ezarriko ekitaldi berezietan baimendutako geltokien araubideari.

29. artikulua. *Ibilgailuak*

Garraio publikoko zerbitzuari atxikitako ibilgailuak identifikatuta egongo dira zerbitzuaren titularra den administrazioaren irudi korporatiboaren bidez, betiere horren aurka behar bezala arazoituta kausarik ez badago.

Horrez gain, ibilgailuek emakida-tituluan edo zerbitzuaren baldintzak arautzen dituen agirian ezarritako identifikazio-elementuak izango dituzte, bai kanpoan, bai barruan.

30. artikulua. *Tarifak eta garraio-tituluak erabiltzeko baldintzak aldatzea*

Tarifak, titulu motak edo horiek erabiltzeko baldintzak aldatzea baimentzen denean, horren berri emango zaie bidaiariei bere garaian.

Txartelen balioaren muga-eguna iritsi baino lehen agortu ez diren baliozko txartelak aldatzea baimentzen bada, ibilgailu guztietan jarriko da horri buruzko informazioa.

31. artikulua. *Publizitatea ibilgailuetan*

Zerbitzuaren titularra den administrazioak ibilgailuen barrualdean zein kanpoaldean publizitatea onartzeko edo debekatzeko aukera ezarri ahal izango du, eta, nolana ere, egokia den irudi korporatiboa errespetatuko da.

Publizitatea ez da trazarik izango ibilgailuak garraio publikoko ibilgailu moduan identifikatzeko. Ez du eraginik izango gidariak ikus-espazioetan, eta ez da baimenduko, inolaz ere, publizitatea ibilgailuaren aurrealdean jartzea.

Publizitatearen edukiek Euskal Autonomia Erkidegoan indarrean dagoen legeria beteko dute, eta bereziki emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari zein droga-mendekotasunaren prebentzioari buruzkoa.

32. artikulua. *Higiene- eta erosotasun-baldintzak*

Bai ibilgailuak, bai zerbitzua emateko garraio-enpresa eragileek erabiltzaileei arreta emateko erabilitako instalazio finkoak egoera onean mantenduko dira, bidaiariak osasungarritasun- eta higiene-baldintza egokietan erabili ahal izateko moduan.

Gidariak komunikaziorako eta soinua erreproduzitzeko gailuak zein irratiak erabiltzen dituztenean, erabiltzaileak ez gogaitzeko moduko bolumenean jarriko dituzte. Nolanahi ere, gogaikarritzat hartuko da 55 LAeq (dB)-tik gorako mugabalioa, ibilgailuko kabinaren barruan neurtuta, atek eta leihoak itxita daudela.

33. artikulua. *Ibilgailuen garbiketa eta mantentzea*

Ibilgailuei, zerbitzuan hasi baino lehen, aurreko artikuluan ezarritakoa betetzeko beharrezkoak diren aldizkako garbiketak egingo zaizkie; era berean, ibilgailuak desinfektatu eta bertako intsektuak hilko dira, ezargarria den araudian xedatutako epeetan.

Halaber, egunero, ibilgailua zerbitzuan jarri baino lehen, garraio-enpresa eragileak egiaztatuko du inklinatzeko sistemek, arrapalek eta plataforma jasotzaileek, txirrinek eta sakagailuek zein ikusizko eta soinu bidezko ohar-sistemek behar bezala funtzionatzen dutela.

Orobat, ibilgailuak zerbitzuan hasi baino lehen, egiaztatu egingo da atek ireki eta ixteko sistemak, tiket-makinek eta balidatzaileek zein kokapen- eta komunikazio-sistemek behar bezala funtzionatzen dutela, eta segurtasun-osagai guztiak eskuragarri daudela eta erabiltzeko egoeran (mailuak, kristal-apurtzaileak, suitzalgailuak, derrigorrezko segurtasun-uhalak, etab.); baita ere, erregai- eta olio-maila, pneumatikoen egoera eta gainerakoak egokiak direla zerbitzua emateko.

Sartu-irteteko arrapala, plataforma jasotzaile, tiket-makina eta balidatzaile, komunikazio- eta klimatizazio-sistemen edo segurtasunean eraginik ez duen ibilgailuko beste edozein elementuren funtzionamenduan gertatzen den edozein irregulartasun berehala konpondu beharko da urgentziaz. Ibilgailua egoera horretan erabiltzeko baldintza izango da aurkitutako arazoa eta ibilgailuaren ordezkari beste bat jartzeko ezintasunaren arrazoiak zerbitzuaren titularra den administrazioari jakinaraztea, aurkitutako arazoa konpontzeko aurreikusten den epea adierazita.

34. artikulua. *Ibilgailuen segurtasuna*

Garraio publikoko zerbitzuaren ustiapenari atxikitako ibilgailuak, behar bezala homologatutako modeloak izango direnak, funtzionamendu-egoera onean egongo dira, beren ezaugarri teknikoak indarrean dagoen Ibilgailuen Erregelamenduan ezarritakoaren araberrakoak izango dira, eta ibilgailuen azterketa teknikoak (IAT) zein emakida-baldintzak bete eta egunean eduki beharko dituzte.

Inolaz ere ez da zerbitzurik egingo segurtasun-baldintzak betetzen ez dituzten ibilgailuak erabilia.

35. artikulua. *Ibilgailuak gidatzea*

Gidariak ibilgailuak gidatzeko orduan, Trafikoari, Ibilgailu Motordunen Zirkulazioari eta Bide-segurtasunari buruzko Legea zehatz-mehatz bete beharko dute, eta baita legea garatzen duten araubideak ere.

Gidariak ibilgailua emeki gidatu eta gelditu beharko du, eta geldialdiak zein abiadak astinaldi edo mugimendu zakarrik gabe egingo ditu, bidaiarien eta oinezkoen zein zirkulazioaren segurtasunari bereziki adi.

Oro har, geldialdiak egingo dira ibilgailua espaloiarekiko paraleloan jarrita, eta gainerako ibilgailuen nahiz oinezkoen trafikoari ahalik eta eragozpenik txikiena eginez, bide publikoan ezarritako trafikoaren antolamenduak, garraio publikoaren sustapena dela-eta, autobusei lehentasuna ematen dienean salbu.

36. artikulua. *Istripua gertatzea*

Istripua gertatzen bada, gidariak formalizatuko du partea, gertatutako egintzei buruz ahalik eta informaziorik zabalena emanaz, eta bidaiariei adieraziko die zein den gorabehera izapidetzeko bide egokia.

Garraio-zerbitzua erabiltzean kaltetuta suertatzen diren erabiltzaileek gidariari eman beharko diote gertatutako egintzen berri, gidaria egintza horiez ohartu ez bada. Ez zerbitzuaren titularra den administrazioa, ez zerbitzua ematen duen enpresa eragilea ez dira erantzule izango erabiltzaileek gertatutakoaren parterik ematen ez badute gerta daitezkeen ondorio negatiboen aurrean, betiere ezinbesteko inguruabarrek gertatutakoaren berri adierazitako moduan ematea galarazten badute.

Halaber, erabiltzaileei gogoraraziko zaie erreferentziako garraio-tiketaren egiaztatzea gorde behar dutela.

37. artikulua. *Bidaiariei edota hirugarrenei kalte egitea, istripu baten ondorioz*

Zerbitzua ematen duen enpresak hitzartuak izango ditu indarrean dagoen legeriaren arabera derrigorrezkoak diren aseguruak, istripu baten ondorioz bidaiariei edo hirugarrenei sortzen zaizkien kalte pertsonal edo materialak egoki ordaintzeko.

38. artikulua. *Ibilgailuen edukiera*

Ibilgailuan sartzen den bidaiari-kopurua ez da zirkulazio-baimenean zehaztutakoa baino handiagoa izango. Ibilgailuaren edukiera beteta dagoenean, ez da irekiko igotzeko atea, eta gidariak gorabehera horren berri emango du bere trafiko-zentroan.

Ibilgailuaren barruan, erraz ikusten den lekuan, adierazita egongo dira eserleku-kopurua, zutik joan daitezkeen bidaiarien kopurua, eta, hala badagokio, aulki gurpildunetan lekualdatzen diren pertsonentzat eta mugikortasun murriztua duten gainerako bidaiarientzat erreserbatuta dauden plaza- eta espazio-kopurua.

Zutik doazen bidaiariak garraiatu ahal izango dira, bakar-bakarrik, hala ahalbidetzen duten ibilgailuetan, dituzten homologazio-ezaugarri teknikoen arabera, eta berariazko arrazoiengatik baimenduta dauden zerbitzuetan.

Debekatuta dago bidaiariak garraiatzea horretarako erabiltzen ez diren eta egokituta ez dauden lekuetan.

39. artikulua. *Garraio-enpresa eragileetako langileen betebeharrak*

Garraio-enpresa eragileetako langileek betebeharrak hauek bete beharko dituzte:

1. Erregelamendu honetan eta derrigorrez bete beharrekoak diren gainerako arauetan xedatutakoa zehaztasun osoz betetzea.
2. Erabiltzaileekin une oro tratatu zuzena mantentzea, egiten ari diren zerbitzuari lotuta dauden laguntzeko eta informatzeko eskaerei erantzunez.
3. Enpresaren irudi korporatiboa mantentzea eta gutxieneko higiene-baldintzak betetzea, bereziki bidaiariekin aurrez aurreko harreman zuzena duten langileek.

Garraio-enpresa eragilearen betekizuna izango da adierazitako betebeharrak nahiz araudi orokorraren ondorioz bidaiariei dagozkien guztiak bertako langileei betearaztea.

40. artikulua. *Tiketa emateko betebeharrak*

Garraio-enpresa eragileak behartuta daude zerbitzua eskudirutan ordaintzen duten erabiltzaileei egokia den paperezko tiketa ematera, plazak zenbatzearen eta derrigorrezko aseguruaren estaldura izatearren.

41. artikulua. *Tiketaren zenbatekoa itzultzea*

Tiketaren zenbatekoa itzultzea egokia izango da egoera hauetan:

1. Zerbitzua hasi baino lehen eten egiten bada, erregelamendu honetako 22. artikuluan ezarritakoaren arabera.
2. Tiketa aldezturik erosi eta gero erabiltzailea leihatilan aurkezten bada, ibilgailua irten baino gutxienez hamar minutu lehenago. Ez da itzulketarik egingo ibilgailua jadanik irten denean.

Ibilbidea tarifa-sistema bateratuko txartelen bidez ordaintzen bada, txartelaren zenbatekoa itzuliko da Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzak horretarako ezarritako prozeduren arabera.

42. artikulua. *Erreklamazio-liburua edota -orriak*

Garraio-enpresa eragileek erreklamazio-liburuak edota -orriak jarriko dituzte erabiltzaileen eskura, bidaiariak kexak eta erreklamazioak egin eta zerbitzuaren titularrak den administrazioak horien berri izan dezan.

Liburuaren ale bat edo erreklamazio-orrien kopuru nahikoa egongo dira erabiltzaileen eskura leku hauetan:

1. Tiketak emateko baimendutako instalazio finkoetan.
2. Tiketak emateko baimendutako instalazio finkorik ez dagoen lekuetan geldialdiak egiten dituzten zerbitzuetako ibilgailu guztietan.

Erreklamazioak egingo dira zerbitzua ohi bezala emateari eraginik ez sortzeko moduan, eta zerbitzua, ahal dela, ez da geldituko. Nolanahi ere, gidariek arreta emango diete adierazten zaizkien erreklamazioei, zerbitzua ohi bezala ematea ez aldatu, ez kaltetzeko moduan eta gainerako bidaiariei eragozpenik ez sortzeko moduan; hori gertatzen bada, erreklamazioa garraio-enpresa eragileen instalazio finkoetan aurkeztuko da, edo ezarritako baliabide elektronikoen bitartez.

Bidaiariak erreklamazioa egin eta garraio-enpresa eragileak erreklamazioa jaso eta gero, garraio-enpresak zerbitzuaren titularra den administrazioari helaraziko dio aipatutako erreklamazioa hogeita hamar egun balioduneko epean, egokitzat jotzen dituen alegazioekin batera, eta erreklamazio-jartzailearen nahia onartzen duen ala ez adierazita.

Zerbitzuaren titularra den administrazioak egokiak diren neurriak hartuko ditu, garraio-eragile guztiek, pixkanaka, erreklamazioak interneten bidez egiteko aukera eskain dezaten.

IV. TITULUA. V. TITULUA. GARRAIO-TITULUA

I. KAPITULUA. Garraio-titulua

43. artikulua. *Garraio-titulua*

Garraio-titulua, behar bezala balidatua, hala badagokio, ibilbide jakin batean bidaiatzeko baimena ematen duen agiria da.

Baliozko garraio-tituluak dira aldi behingo tiketa, tarifa-sistema bateratuko txartelak, behar bezala balidatuak, doaneko tiket izenekoa, aparteko errekgua ordaindu dela egiaztatzen duen ordainagiria eta une oro zerbitzuaren titularra den administrazioak edo, egokia denean, Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzak baimendu dituztenak.

Zerbitzuaren titularra den administrazioak, berez edo Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzaren bidez, garraio-tituluak sortu ahal izango ditu, eta baita horiek eskuratzeko eta erabiltzeko baldintzak ere.

Garraio-tituluak istripu-kasuetarako egokia den derrigorrezko aseguruaren estaldura darama berekin. Istripua gertatuz gero, aseguru-etxeak garraio-titulua eskatuko du, ibilbidearen zenbatekoa ordaindu dela egiaztatzeko.

44. artikulua. *Baliozko garraio-titulua eramateko betebeharra*

Garraio-tituluak, behar bezala balidatuta, zerbitzua erabiltzea ahalbidetzen du.

Hurrek, bost urtetik aurrera, baliozko garraio-titulua izan beharko dute bidaiatzeko, behar bezala balidatua, helduen baldintza beretan, erregelamendu honetako 17. artikuluan ezarritakoari jarraituz.

Bidaiari guztiek baliozko garraio-titulu bat eduki beharko dute ibilgailuan sartzen diren unetik. Tituluaren ezaugarrien arabera, ibilgailuko sarrerako kontrolpean jarri eta gorde egin beharko dute, hondatu gabe, ibilbide osoan eta helmugako geltokian ibilgailutik irten arte, titulua erakusteko eska dezaketen garraio-enpresa eragileetako enplegatuen edo agente ikuskatzaileen eskura.

Tituluaren ezaugarriek ahalbidetzen badute bidaiari batek baino gehiagok erabiltzea, ibilgailutik irten den azken bidaiariak eduki beharko du beti titulua. Adierazitako tituluak eramailearen tituluaren izaera dute eta, hortaz, edozein pertsonak erabili ahal izango ditu.

Doan bidaiatu ahal izango dute, bakar-bakarrik, adingabeek, baimendutako pertsonak –izaera hori egiaztatzen duen agiria aldean dutela–, eta itsuen eta aulki gurpildunean bidaiatzen duten pertsonen laguntzaileek.

Derrigorrezkoa izango da aurreko paragrafoan adierazitako pertsonak doaneko tiket izenekoa eramatea, plazak zenbatzearen eta derrigorrezko aseguruaren estaldura izatearren.

-45. artikulua. *Tiketa ibilgailuan bertan erostea*

Bidaiariak aldi baterako tiketaren zenbateko zehatza ordainduko du, ahal bada; nolana ere, gidaria behartuta dago egokiak diren atzerakoak ematera.

Ibilgailuek zirkulatu beharko dute eskudirua dutela –xehea edo billeteak– atzerakoak eman ahal izateko, erregelamendu honetako 23. artikuluan ezarritakoaren arabera.

Ibilgailuetan txeketegia eraman ahal izango da, eta horren bidez eskudirutan eman ezin diren atzerakoak itzuliko dira. Emandako txekeak diru bihurtu daitezke hurrengo egunetik aurrera, garraio-enpresa eragilearen bulegoetan edo zehaztu daitezkeen beste leku batzuetan.

46. artikulua. *Garraio-titulua egiaztatzea*

1. Bidaiariak garraio-titulua erosten duenean, egiaztatu beharko du erositako titulua egokia dela eta, hala badagokio, jasotako atzerakoak zuzenak direla.
2. Bidaia anitzeko tiketak erabiltzen badira edo tarifa-sistema bateratuko txartelaz ordaintzen bada, erabiltzaileak egiaztatu beharko du balidazioa edo kontrola behar bezala egin dela eta egiten ari den bidaiaren datuekin bat datorrela.
3. Tiketaren titulartasuna

Tiketa leihatilan edo interneten bidez saltzeko aukera ematen duten ibilbide luzeko zerbitzuetan, tarifa-sistema bateratuko txartelen bidez erositako tiketak izendunak izango dira, eta bertan adieraziko da erreferentziako txartelaren zenbakia.

Ibilgailuan sartzeko, bidaiariak erositako tiketa erakutsiko dio gidariari txartelarekin batera, bietako datuak bat datozela egiaztatzeko.

Datu horiek bat ez badatoz, edo txartela egiaztatu gabe badago, tiketa era automatikoan ezeztatuko da.

47. artikulua. *Aparteko errekgua ordaintzeko betebeharra*

1. Sarreran kontrolatutako edo behar bezala balidatutako garraio-titulurik ez duten bidaiariak behartuta egongo dira tiketa erostera, 50 euroko tarifa-izaerako aparteko errekgua ordainduta egindako ibilbidearen truke edo egin nahi dutenaren truke.

Kopuru hori lau lanegunen barruan ordaindu ahal izango da, edo berehala. Berehala ordainduz gero, aparteko errekguaren zenbatekoa 20 eurora murriztuko da.

Zerbitzuaren titularra den administrazio publikoak eguneratu ahal izango du artikulua honetan arautzen den tarifa-izaerako aparteko errekguaren kopurua, Euskal Autonomia Erkidegoko kontsumoko prezioen indizearen arabera (KPI).

2. Garraio-enpresa eragileetako gidari eta ikuskatzaileak ahaldunduta daude aurreko paragrafoan aurreikusitako aparteko errekgua kobratzeko, erabiltzaileak baliozko edo behar bezala balidatutako garraio-titulurik ez duela egiaztatzen den unean bertan ordaindu nahi badu; hala bada, erabiltzaileari emango zaio egindako ordainketari dagokion ordainagiria.

3. Bidaiariak aparteko errekgua ordaindu nahi ez badu, eta ibilgailua martxan badago, egiten den lehenengo geldialdian jaitsi beharko da ibilgailutik.

4. Bidaiariak aparteko errekgua ordaindu ezin badu baliozko edo behar bezala balidatutako titulurik gabe zerbitzu publikoa erabiltzen ari zela egiaztatzeko unean bertan, eta bidaia jarraitu nahi badu, gidariak edo ikuskatzaileak salaketa-orria beteko du; bertan, bidaiariaren identitatea, eguna, ordua, linea eta gertatutakoa jasoko dira (titulurik gabe edo baliozko txartelik gabe bidaiatzen ari bada, eta azken kasu horretan txartelaren titularra identifikatuko da), artikulua honetako lehenengo paragrafoan aurreikusitako aparteko errekgua ordain dezan.

Xede horrekin, bidaiariak behartuta daude beren burua identifikatzera, gidari edo ikuskatzaileari NAN edo agiri baliokidea eta, hala badagokio, oker balidatuta dagoen garraio-txartela erakutsiz.

Bidaiariak ikuskatzeko eginkizunetan laguntzeko betebeharra borondatez betetzen ez badu, zerbitzua ematen duten enpresetako langileek poliziaren laguntza eskatu ahal izango dute.

5. Aparteko errekguaren ordainketa egiten ez bada artikulua honetako lehenengo idatzi-zatiaren bigarren paragrafoan ezarritako epearen barruan, salaketa jarriko da, egokia den zehapen-prozedurari hasiera emateko.

II. KAPITULUA. Garraio-titulu pertsonalizatua

48. artikulua. Garraio-titulu pertsonalizatuen baliotasuna eta erabilera

Garraio-titulu, oro har, erabilera pertsonal eta besterenezinekoak izango dira.

Garraio-titulu pertsonalizatua bere izenean erosi duen pertsonak garraio-titulua zaindu eta kontserbatzeko erantzukizuna izango du, garraio-titulua arduraz erabiliko du, eta galtzen badu edo kentzen badiote, ahalik eta azkarren eman beharko du horren berri Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzaren Erabiltzailearen Arretagunean.

Garraio-titulu pertsonalizatua galdu dela jakinarazten ez den bitartean, bere izenean erosi duen pertsona izango da txartelaren iruzurrezko erabileraren erantzule.

Garraio-titulu pertsonalizatuaren titularra 14 urtetik beherako adintxikikoa bada, gurasoek edo tutoreek gorde eta zaindu beharko dute.

49. artikulua. *Garraio-titulu pertsonalizatuaren erabilera okerra edo iruzurrezkoa*

Garraio-tituluak aurkeztu egin beharko dira, garraio-titulu pertsonalizatuaren eramaileen identitatea egiaztatzeko agiriren batekin batera, behar bezala identifikatuta dauden ikuskatzaileek edota garraio-enpresa eragileko langileek hala eskatzen dutenean.

Egoera irregularra gertatuko da garraio-titulu pertsonala eta besterenezina era okerrean erabiltzen denean.

Garraio-titulu oker erabilia egongo da behean jasotako egoeretan, gerora beste egoera batzuk gehitu badaitezke ere:

- a. Txartel pertsonalizatuaren gainean gezurrezko informazioa inprimatuta dagoenean.
- b. Txartel pertsonalizatuaren jasota dagoen pertsonaren identitatea ez duen beste pertsona batek erabiltzen duenean.
- c. Txartel pertsonalizatu faltutua denean, edo txartelean jasotako edo inprimatutako informazioa aldatu denean.
- d. Jaisteko orduan ez balidatzea, beste zona bateko geldialdian jadanik egin delako, egindako ibilbidearen truke tarifa txikiagoa ordaintzeko helburuz.
- e. Tarifa-sistema bateratuaren beherapen handiagoak lortzeko helburu bakarria duten ekintzak egiten direnean.
- f. Txartel pertsonalizatua erabili duen pertsonak uko egitea bere identitatea egiaztatzeko behar den agiria erakusteari, ikuskapen-zerbitzuek edo garraio-enpresa eragileko langileek hala eskatzen dutenean.

Txartel pertsonalizatuaren gainean gezurrezko informazioa inprimatuta dagoenean, txartela erosi duen pertsonak Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzari eskatu beharko dio akatsa konpontzeko.

Ikuskatzaileek eta garraio-enpresa eragileetako langileek txartelak kenduko dituzte oker edo iruzurrez erabiltzen direnean, Gipuzkoako Lurralde Historikoan Tarifa Sistema Bateratua kontratatuzko eta erabiltzeko indarrean dauden Baldintza Orokorren arabera.

50. artikulua. *Zigorrak garraio-titulua pertsonalizatuak oker erabiltzeagatik*

Erabilitako garraio-titulua tarifa-sistema bateratuko txartela denean, Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritza izango da txartelak oker edo iruzurrez erabiltzeagatik zigorrak ezartzen dituena, Gipuzkoako Lurralde Historikoan Tarifa Sistema Bateratua kontratatzeke eta erabiltzeko indarrean dauden Baldintza Orokorren arabera.

V. TITULUA. ZEHATZEKO ARAUBIDEA

51. artikulua. *Zehatzeko araubidea*

Erabiltzaileek nahiz garraio-zerbitzua ematen duten enpresa eragileek dituzten betebeharrak ez betetzea arau-hauste administratiboa izango da, eta horren ondorioz, Autonomian indarrean dagoen legerian eta, bereziki, lurreko garraioak eta kontsumitzaile zein erabiltzaileen hizkuntza-eskubideak arautzen dituen legerian aurreikusitako zehapenak ezarriko dira.

Erregelamendu honetan jasota dauden eta adierazitako legerian berariaz jasota ez dauden betebeharrak ez betetzea arau-hauste administratiboa izango da, eta erregelamendu honetan adierazitakoaren arabera zigortuko da.

52. artikulua. *Eskumena*

Erregelamendu honetan ezarritako arau-haustek egiteagatik zehapen-espeditenteak hasi, izapidetu eta ebazteko eskumena izango dute legez edo araubidez eskumen hori esleitua duten organoek.

Erregelamendu honetan tipifikatutako arau-haustek gertatuz gero, eskumen hori egokituko zaio arau-haustea eragin duten egintzak gertatu diren zerbitzu publikoaren titularra den administrazio publikoari.

53. artikulua. *Erregelamendu hau ez betetzearen ondoriozko arau-hausteen definizioa eta sailkapena*

Arau-hauste administratiboak subjektu erantzuleek burututako egintzak edo ez-betetzeak dira, erregelamendu honen arabera tipifikatu eta zigortuta daudenak.

Arau-haustek arin, larri edo oso larri moduan sailkatuta daude, Toki Araubidearen Oinarriak arautzen dituen apirilaren 2ko 7/1985 Legeko 140.1. artikuluan aurreikusitakoari jarraituz.

1. Hauek dira arau-hauste oso larriak:

- a. Ibilgailuan baimendutako gehieneko okupaziora iritsi denean, bidaiariei sartzen uzteko debekua ez betetzea.
- b. Ibilgailuak dituen sartu-irteteko sistemak ez erabiltzea, mugikortasun murriztuko pertsona bat bertan sartu edo irten behar denean.
- c. Zerbitzuak irauten duen bitartean, erregelamendu honetako 6. artikuluan aurreikusita dauden derrigorrezko irisgarritasun-sistemak aktibatuta ez edukitzea.

2. Hauek dira arau-hauste larriak:

- a. Mugikortasun murriztuko pertsona bati erreserbatutako eserlekua ez uztea, mugikortasun murriztua ez duen beste pertsona bati hala eskatzen dionean. Era berean, arau-haustea izango da, erregelamendu honetako 10. artikuluan ezarritakoaren arabera, erreserbatutako eserleku bat okupatzen ari den erabiltzailea enpresa eragileak eserleku hori uztera ez behartzea, eserleku hori erabili behar duen mugikortasun murriztuko pertsona bat dagoenean.
- b. Bigarren aulki gurpilduna kokatzeko espazioa erreserbatuta ez edukitzea, mugikortasun murriztuko bidaiariren batek erregelamendu honetako 11. artikuluan aurreikusitako erreserba egin badu.
- c. Ibilgailuan sartu eta gero, erregelamendu honetan etxeko animaliak bertan sartzeari buruzko 21. artikuluan zehaztutako baldintzetakoren bat ez betetzea.
- d. Erregelamendu honetako 25.e artikuluan adierazitako debekua haustea.
- e. Ibilgailuan sartu eta gero, erregelamendu honetako 25.g., 25.l. eta 25.p. artikuluetan adierazitako debekua haustea. Halaber, arau-haustea izango da garraio-enpresa eragileak erregelamendu honetako arau-hauste hori egitea ez galaraztea.
- f. Erregelamendu honetako 25.k artikuluan adierazitako debekua haustea. Halaber, arau-haustea izango da garraio-enpresa eragileak erregelamendu honetako arau-hauste hori egitea ez galaraztea.
- g. Erregelamendu honetako 32. artikuluan ibilgailuaren barruko giroari buruz zehaztutako baldintzak ez betetzea.
- h. Tiketaren zenbatekoa itzultzeko betebeharra ez betetzea, itzulketa hori egokia denean erregelamendu honetako 41. artikuluari jarraituz.

3. Hauek dira arau-hauste arinak:

- a. Fardelak daramatzaten bidaiariei sartzten uztea, erregelamendu honetako 19. artikuluan ezarritako baldintzetakoren bat betetzen ez denean.
- b. Etxeko animaliak daramatzaten bidaiariei sartzten uztea, erregelamendu honetako 21. artikuluan ezarritako baldintzetakoren bat betetzen ez denean.
- c. Erregelamendu honetako 24.j. artikuluan ezarritako higiene- eta osasun-baldintzak betetzen ez dituzten bidaiariei ibilgailuan sartzten uztea.
- d. Ibilgailuan sartu eta gero, erregelamendu honetako 25.h. eta 25.i., 25.j. eta 25.m. artikuluetan adierazitako debekua haustea. Halaber, arau-haustea izango da garraio-enpresa eragileak erregelamendu honetako arau-hauste horiek egitea ez galaraztea.
- e. Erregelamendu honetako 25.f. artikuluan zehaztutako debekua haustea. Halaber, arau-haustea izango da garraio-enpresa eragileak erregelamendu honetako arau-hauste hori egitea ez galaraztea.
- f. Aparteko errekgua ez ordaintzea erregelamendu honetako 47. artikuluan ezarritako epearen barruan.
- g. Eta oro har, erregelamendu honetatik espresuki eratorritako obligazio eta debeku guztien ez-betetzeak, arau-hauste larria edo oso larria ez badira.

54. artikulua. *Erantzukizuna Erregelamendu hau ez betetzearen ondoriozko arau-haustek egiteagatik*

1. Garraio-enpresa eragileek edota bertako langileek arauak hausten dituztenean, erantzukizuna emakidaren edo baimenaren titularra den pertsona fisiko edo juridikoarena izango da, alde batera utzita erantzukizun hori sortu duten ekintzak edo ez-betetzeak enpresek edo enpresako langileek burutu dituzten; hala ere, beren ustez egokiak diren egintzak ondoriozta daitezke arauak berez hautsi dituzten pertsonen aurka.

2. Bidaiariak arauak hausten dituztenean, erantzukizuna bidaiariena izango da.

18 urtetik beherako adingabeak egindako egintzen erantzukizuna aitortzen denean, erantzule solidarioak izango dira, adingabearekin batera, gurasoak, tutoreak, hartzailleak eta legezko edo izatezko zaintzaileak, hurrenkera horretan, horiei guztiei ezarritako betekizuna betetzearen, hau da, 18 urtetik beherakoei egozten zaien administrazio-zehapena prebenitzeko betebeharra.

Erantzukizun solidarioa ezarri den isunaren ondoriozko diruzkoa izango da hertsiki, eta, bidezkoa bada, sortutako kalte-galerak ordaintzeko betebeharra.

3. Nolanahi ere, arau-hauste independentetzat hartuko dira ibilaldi desberdinetan egiten direnak, nahiz eta arau berak edo antzekoak hautsi.

Hala ere, araua hautsi duten egintzek garraio-enpresa eragilearen bulegoetan egiten den jarduera administratiboarekin zerikusi zuzena dutenean, edo erabilitako ibilgailuarekin, eta ibilgailuaren abiagunea zen enpresa-egoitzara itzuli arte zuzendu ezin direla frogatzen denean, egintza horiek arau-hauste bakartzat hartuko dira, nahiz eta bien bitartean egindako ibilaldietan eginak izan.

55. artikulua. *Erregelamendu hau betetzeko baldintzak ikuskatzea eta egiaztatzea*

1. Garraio-enpresa eragileek ikuskatu ahal izango dute bidaiariak nola betetzen dituzten Erregelamendu honetan ezarritako betebeharrak; hala ere, zerbitzuaren titularra den administrazio publikoko ikuskatzaileek ere ikuskapena egin ahal izango dute.

2. Aipatutako enpresa eragileetako langileak baimenduta daude adierazitako betebeharrak nola betetzen diren zaindu eta ikuskatzeko. Hautemandako arau-hausteen berri eman beharko dute egokia den salaketaren bidez; eta, egokia bada, zehapen-espeditatea irekiko da, hurrengo artikuluan aurreikusitakoaren arabera.

Adierazitako ikuskatzaileek eginkizun horiek betetzen dituztenean, beren izaera egiaztatzen duen agiria aldean izango dute, eta erakutsi egin beharko dute, bidaiariren batek hala eskatzen badie.

3. Ikuskatze-lanak egiten dituzten garraio-enpresa eragileetako langileek ez dute agintaritzaz-izaerarik; bai, ordea, zerbitzuaren titularra den administrazio publikoko ikuskatzaileek.

56. artikulua. *Zehatzeko espedienteari hasiera ematea*

1. Erregelamendu honetan arau-hauste moduan tipifikatutako egintzak edo urraketak egiteagatik zehapena jartzeko ahalmena ofizioz hasiko da, eskumena duen organoak hala erabakita, bai bere ekimenez, bai beste organo batzuek eskaera arrazoitua egitearen ondorioz, bai salaketaren bidez.

2. Beste organo batzuen eskaera arrazoituak barnean izango ditu arau-haustea izan daitezkeen egintzen kontaketa, horien tipifikazioa, data, egintzak gertatu ziren egunak edo denboraldi jarraitua, eta, ahal dela, ustezko erantzuleen identifikazioa.

Eskaera arrazoitua aurkeztea ez da loteslea izango zehatzeko ahalmena duen organoarentzat; nolana ere, eskaera aurkeztu duen organoari jakinarazi beharko dio prozedura ireki den ala ez.

3. Salaketa zehapen-espedienteari hasiera emateko modu bat izan daiteke.

Salaketak, berak bakarrik, ez du salatzailea bihurtzen zehapeneko prozeduran interesa duen alderdi. Salatzaileak prozeduran izango duen parte-hartze bakarra izango da prozedura ireki den ala ez jakiteko eta, egokia bada, amaiera emateko ebazpenaren berri izateko eskubidea, betiere Euskal Autonomia Erkidegoko administrazio publikoen zehapen-ahalmena gauzatzea arautzen duen araudian aurreikusitakoaren arabera legitimaziorik ez badu eta zehapen-prozedurari hasiera ematea eskatzen ez badu.

4. Zehapen-prozedurak, halaber, alde interesdunak hala eskatuta hasi ahal izango dira, banakako edo taldeko legezko eskubide edo interesen titularrak dela egiaztatzen badu.

Hipotesi horretan, ezargarria izango da Euskal Autonomia Erkidegoko administrazio publikoen zehapen-ahalmena gauzatzeari buruzko araudia.

57. artikulua. *Zehatzeko ahalmena gauzatzea*

1. Aurreko artikuluan araututako moduetakoren batean salatzen diren arau-hausteen ondoriozko zehapen-espedienteak izapidetuko dira ustez urraketa diren egintza edo ez-egiteak burutu diren unean ezargarria den Euskal Autonomia Erkidegoko administrazio publikoen zehapen-ahalmena gauzatzeari buruzko araudian xedatutakoaren arabera.

2. Prozedura hasten denetik sei hilabeteko epean ebazpena jakinarazi ez bada, prozedura iraungi egingo da, Administrazio Prozedura Erkidea arautzen duen legerian ezarritako moduan eta ondorioekin.

Aurreko atalean adierazitako araudian ezartzen diren kasuetan ez ezik, prozedura interesdunei egoztekoak diren arrazoiengatik geldirik dagoen bitartean ere eten egingo da sei hilabeteko epe hori.

58. artikulua. **Erregelamendu honetan tipifikatutako arau-hausteei dagozkien zehapenak**

1.- Arau-hauste arinak ohartarazpenaz edo 450 euro arteko isunaz zigortuko dira.

Arau-hauslea berrerorlea bada, ez da bidezkoa izango ohartaraztea, eta isuna jarrita zigortuko da.

2.- Arau-hauste larriak 451tik 1.000 euro arteko isunez zigortuko dira.

3.- Arau-hauste oso larriak 1.001etik 2.000 euro arteko isunez zigortuko dira.

4. Zehapenak alderdi hauek kontuan hartuta mailakatuko dira: egintza arau-hausleak gizartean duen oihartzuna, nahitasuna, babestutako ondasun juridikoan arau-hausteak eragindako kalteen izaera, legez kanpo lortutako onuraren norainokoa eta jokabide arau-hauslearen errepikapena edo ohikotasuna.

Berrerotzea izango da araua hautsi duen pertsonak urtebeteko epean izaera bereko urraketa bat baino gehiago egin duenean eta hala aitortu denean ebazpen irmoaren bitartez.

5. Zehatzeko ahalmena duen administrazio publikoak jarriko ditu isunak, bai borondatezko epean, bai premiamendu bidez, ezargarriak diren arauen arabera.

6. Erregelamendu honetan jasotako arau-hausteak, era berean beste legezko xedapen batzuetan edo arloko araudian jasota daudenak, berariazko legeriaren arabera zigortuko dira.

7. Egokiak diren zehapenak ezartzea eta hirugarrenei sortutako kalte-galerak ordaintzeko egon daitekeen betebeharra ez dira elkarri lotuta egongo.

59. artikulua. *Erregelamendu honetan jasotako arau-hausteen eta zehapenen preskripzioa*

1. Arau-hauste oso larriek hiru urte igarotakoan preskribatuko dute, larriek bi urte igarotakoan, eta arinek sei hilabete igarotakoan.
2. Arau-hauste oso larriak egiteagatik ezarritako zigorrek hiru urte igarotakoan preskribatuko dute, arau-hauste larriak egiteagatik ezarritakoek bi urte igarotakoan, eta arau-hauste arinak egiteagatik ezarritakoek urtebete igarotakoan.
3. Arau-hausteen preskripzio-epea zenbatuko da arau-haustea egin zen egunaren biharamunetik hasita. Arau-haustea jarraitutasunez egiten denean, epe hori zenbatuko da arau-haustea izan zen azken egintza egin zen egunetik hasita, edo legez kontrako egoera ezabatu zenetik hasita.

Arau-haustearen preskripzioa eten egingo da prozedura administratiboa hasten denean, ustezko erantzuleak horren berri izanda. Preskripzioa berrito hasiko da, epe osorako, ustezko erantzulari egoztekoa ez den kausaz prozedura gelditzen denetik hilabetea bete denean, edo prozedura erantzukizun-aitortzarik gabe amaitzen den egunaren hurrengoan.

Prozeduraren xedea lortzera bideratzen den eta arrazoizko eran xede horrekiko proportzionala den edozein jarduketa burutzeak galarazi egingo du

prozedura gelditzat ematea, nahiz eta jarduketa hori berariaz aurreikusita ez egon prozedurari buruzko arauan, betiere jarduketa hori organo eskudunaren erabakia bada eta behar bezala dokumentatuta badago.

4. Arau-hausteen preskripzio-epea zenbatuko da zehapena ezartzeko ebazpena bide administratiboan irmo egiten den egunaren biharamunetik hasita.

Zehapenaren preskripzioa eten egingo da betearazteko prozedura hasten denean, zigortutakoak horren berri izanda. Preskripzioa berriro hasiko da, epe osorako, zigortutakoari egoztekoa ez den kausaz prozedura gelditzen denetik hilabetea bete denean.

Betearazteko prozeduraren xedea lortzera bideratzen den eta arrazoizko eran xede horrekiko proportzionala den edozein jarduketa burutzeak galarazi egingo du prozedura gelditzat ematea, nahiz eta jarduketa hori berariaz aurreikusita ez egon prozedurari buruzko arauan, betiere jarduketa hori organo eskudunaren erabakia bada eta behar bezala dokumentatuta badago.

Zehapenaren preskripzioa geldiaraziko du, halaber, epaileak betetzeko behar hori eteteak, eta epe osoa berriro zenbatzen hasiko da epailearen etendura kentzen den egunaren biharamunetik hasita.

Xedapen gehigarriak

Lehenengoa. *Ertzaintzaren eta Udaltzaingoaren lankidetzak*

Garraioak behar bezala funtzionatuko duela bermatzeko, garraio-zerbitzu bakoitzaren titularra den administrazio publikoak Ertzaintzaren eta Udaltzaingoaren arteko lankidetzak sustatuko du, zerbitzu horietarako erabiltzen diren ibilgailuek askatasunez zirkula dezaten, eta garraio publikoko geltokiak, erreserbatutako erreiak eta garraio publikorako erabiltzen diren gainerako bideak libre mantentzen daitezken.

Era berean, Ertzaintzak eta Udaltzaingoak garraio-zerbitzu bakoitzaren titularra den administrazio publikoari eta enpresa eragileei lagunduko diete, bidaiariren batek ezargarriak diren betebeharrak eta debekuak bete ez dituenean eta bere jokaera zuzentzen ez duenean.

Bigarrena. *Erregelamendu honi segimendua egiteko jarraipen-batzordea*

1. Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzaren Batzar Orokorrek adostuko du erregelamendu honen jarraipena egiteko batzorde bat sortzea, erregelamendua indarrean jartzen denetik hilabeteko epean.
2. Aipatutako jarraipen-batzordea honela osatuta egongo da: Gipuzkoako Foru Aldundiaren ordezkari bat eta kontsortzioko kide diren tokiko erakundeen bi ordezkari, erregelamendu hau ezargarri zaien bidaiarien errepide bidezko erabilera orokorreko garraio-zerbitzu publiko erregularra ematen duten enpresa eragileen lau

ordezkari, Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzaren bi ordezkari, eta irisgarritasuna edo mugikortasuna mugatua duten pertsonen bi ordezkari.

Batzar Orokorrak, aipatutako jarraipen-batzordea sortzea adosten duenean, Batzordearen barruan garraio-enpresa eragileak eta irisgarritasun edo mugikortasun mugatua duten bidaiariak nahiz bidaiarien errepide bidezko erabilera orokorreko garraio-zerbitzu publiko erregularren titularrak diren administrazio publikoak eta Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritza bera ordezkatzeko dituzten pertsonak izendatuko ditu.

3. Jarraipen Batzordearen eginkizunak honako hauek izango dira, besteak beste: erregelamendu honen aplikazioa aztertu eta ebaluatzea, eta, aldian behingo ebaluazioari jarraituz, Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritzari bertan aldaketak egiteko proposamenak aurkeztea.

4. Jarraipen Batzordeak bere barne-araudia onartuko du, bidezkoa bada, Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritza arautzen duten estatutuen arabera.

Xedapen Iragankorra

Bidaiarien errepide bidezko erabilera orokorreko garraio-zerbitzu publiko erregularrak ematen dituzten garraio-enpresa eragileek urtebeteko epea izango dute, erregelamendu hau argitaratzen denetik hasita, bertan irisgarritasunari buruz ezarri diren ezaugarri teknikoetara egokitzeko.

Modu iragankorrean, ibilgailuek soinu bidezko ohar-sistematik ez duten bitartean, gidariak jakinaraziko diete ibilgailuaren barruan dauden eta ikusmen-urritasuna duten pertsonen alde aurretik adierazi dioten geltokira iritsi direla.

Xedapen Indargabetzailea

Indargabetuta daude erregelamendu honetan ezarritakoari aurka egiten dioten maila bereko edo beheragoko xedapen orokorrak.

Azken xedapenak

Lehenengoa. Erregelamendu hau indarrean sartuko da Gipuzkoako Aldizkari Ofizialean osorik argitaratzen denetik 15 egun baliodun igarotzen direnean.

Bigarrena. Bidaiarien errepide bidezko erabilera orokorreko garraio-zerbitzu publiko erregularrak ematen dituzten garraio-enpresa eragileek behar bezala zabalduko dute erregelamendu hau bertako langileen artean.

Donostian, 2014ko azaroaren 6an